

الله
الله

مجموعه نظریات،
مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

(۱۳۶۷-۱۳۷۰)

اسم کتاب: مجموعه نظريات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

ناشر: کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی

مقدمه و تنظیم: دکتر عبدالله شفایی

صفحه آرایی: زهرا احمدی

سال نشر: ۱۳۹۷

نوبت چاپ: اول

چاپخانه: واژه، ۰۷۸۰۷۴۷۳۶۷

وبسایت: www.icoic.gov.af

ایمیل: info@icoic.gov.af

شماره تماس: ۰۰۹۳۷۴۴۹۳۳۳۵۱

فهرست مطالب

- نگاهی به جایگاه و قانون شورای قانون اساسی..... ۹
۱. اهمیت تاریخی مطالعه شورای قانون اساسی..... ۹
۲. جایگاه شورای قانون اساسی از منظر حقوق اساسی مدرن..... ۱۰
۳. وضعیت قانون گذاری، سه دهه پس از شورای قانون اساسی..... ۱۰
۴. ساختار و جایگاه شورای قانون اساسی..... ۱۱
۵. وظایف، صلاحیت ها و مکانیزم ها..... ۱۴
۶. نگاهی به نظریات شورای قانون اساسی..... ۱۵
۷. سپاسگزاری..... ۱۶

بخش اول: مواد قانون اساسی مربوط به شورایی قانون اساسی

- قانون شورای قانون اساسی ۲۰ جدی ۱۳۶۷..... ۱۷
- قانون شورای قانون اساسی امارت اسلامی ۱۴۲۲..... ۱۷
- مواد مربوط به شورای قانون اساسی در قانون اساسی ۱۳۶۶..... ۱۹
- فصل دهم شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان..... ۱۹
- فرمان شماره ۳۳۱ مورخ ۱۳۶۷/۴/۶ درباره توشیح قانون شورای قانون اساسی..... ۲۰
- مصوبه شماره (۶) مورخ ۱۳۶۷/۳/۶ درباره تصویب قانون شورای قانون اساسی..... ۲۱
- فصل اول: احکام عمومی..... ۲۱
- فصل دوم: تشکیل..... ۲۲
- فصل سوم: صلاحیت و طرز فعالیت..... ۲۳
- فصل چهارم: احکام نهایی..... ۲۵
- توشیح فرمان تقنینی شورای وزیران ج.ا.د درباره تعدیل قانون شورای قانون اساسی..... ۲۶
- فرمان تقنینی شورای وزیران در مورد تعدیل ماده (۴) قانون شورای قانون اساسی..... ۲۶
- تعدیل ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی..... ۲۷

- فرمان رییس جمهوری افغانستان درباره توشیح مصوبه شورای ملی ۲۷
- مصوبه دارالانشاء ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان..... ۲۸
- تعدیل ماده چهارم پیرامون مصوبه جلسه عمومی مورخ ۱۳۶۹/۸/۱۵ ..... ۲۹
- فصل اول: احکام عمومی..... ۳۰
- فصل دوم: تشکیل ۳۰
- فصل سوم: صلاحیت و طرز فعالیت ۳۱
- فصل چهارم: احکام نهایی ۳۳

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی

- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون شورای ملی جمهوری افغانستان/۳۷
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فیصله شماره (۱۲۳)..... ۴۲
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره طرح تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار.. ۴۴
- ماده دوم: این تعدیل از تاریخ اول حمل ۱۳۶۷ نافذ می گردد..... ۴۴
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار ۴۶
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شورای وزیران مبنی بر لغو مصوبه شماره (۴) مورخ ۱۳۶۷/۳/۶ شورای انقلابی جمهوری افغانستان ۴۸
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون معاشات مقامات عالی دولتی ۵۰
- تصمیم شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره اشتراک عضو شورا در جلسه کمیسیون مختلط شورای ملی جمهوری افغانستان..... ۵۱
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده (۱۲) قانون استملاک زمین/۵۳
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا درباره تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار جمهوری افغانستان... ۵۴
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا قانون معاشات مقامات عالی دولتی جمهوری افغانستان... ۵۵
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان مبنی بر مطالبات شورای سراسری زنان... ۵۶
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ازدیاد مواد کوپونی کارمندان دولت... ۵۸
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون سپاهیان انقلاب..... ۵۹
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون گروه‌های دفاع خودی ۶۰
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا درباره تعدیل فقره ۱ و ۲ ماده ۹۱ قانون مکلفیت عسکری... ۶۱

فهرست مطالب /۷

- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون بیرق و نشان جمهوری افغانستان... ۶۲
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ضمیمه شماره دوم قانون تیلیفون... ۶۳
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده ۱۴ قانون تنظیم سیر و فعالیت وسایط ترانسپورت زمینی ۶۴
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده ۳۵ قانون ترافیک جاده... ۶۵
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا. درباره فرمان تقنینی شورای وزیران جمهوری افغانستان... ۶۶
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره وضع فرمان تقنینی..... ۶۸
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون طرز سپری نمودن دوره خدمت مکلفیت فارغان مؤسسات تحصیلی و تعلیمی طبی داخل و خارج کشور..... ۶۹
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ادغام ولایت کاپیسا به ولایت پروان، ولایت کنرها به ولایت ننگرهار و ولایت پکتیکا به ولایت پکتیا..... ۷۱
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا. درباره فرمان تقنینی شماره (۱۷) مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۷ شورای وزیران درباره تعدیل ماده (۱۲) قانون محصول وثایق و اسناد اداری دولتی..... ۷۲
- نظر مشورتی شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره مکتوب شماره ۱۱۶ مورخ ۱۰ جدی ۱۳۶۷ محکمه عالی قوای مسلح..... ۷۳
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۱۹) مورخ ۱۳۶۷/۹/۲۴ شورای وزیران ج.ا..... ۷۵
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ایزاد، تعدیل و تصحیح در قانون طرز تحصیل حقوق منتشره شماره (۱۱) مورخ ۱۳۶۶/۶/۱۵ جریده رسمی..... ۷۶
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۱) مورخ ۱۴ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا..... ۷۷
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۳) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا..... ۷۸
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۵) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا..... ۷۹
- نظر شورای قانون اساسی پیرامون لغو و تعدیل در قانون مکلفیت عسکری منتشره جریده

۸/ مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

- رسمی شماره (۶۴۴) مورخ ۳۱ اسد ۱۳۶۶..... ۸۰
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا.د درباره ضمیمه شماره دوم قانون مکلفیت عمومی عسکری... ۸۱
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۸) مورخ ۵ دلو ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا..... ۸۲
- نظر شورای قانون اساسی پیرامون ایزاد و تعدیل در قانون مکلفیت عمومی عسکری ج.ا. منتشره شماره ۶۴۴ مورخ ۳۱ اسد ۶۶ جریده رسمی ۸۳
- نظر شماره (۲) مورخ ۱۳۶۸/۱/۲۲ شورای قانون اساسی ج.ا. درباره مصوبه شماره (۲۰) مورخ ۱۳۶۸/۱/۱۵ شورای محترم وزیران مبنی به قانون حقوق و امتیازات فرماندانا و سرگروپ‌های مخالف داخلی که مشی مصالحه ملی می‌پیوندند..... ۸۴
- نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۶) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا..... ۸۵
- نظر شماره (۱۲) مورخ ۱۳۶۸/۲/۲۷ شورای قانون اساسی ج.ا. درباره مصوبه شماره (۳۸) مورخ ۱۳۶۸/۲/۵ شورای وزیران ج.ا. مبنی بر تعدیل در آکادمی علوم ج.ا..... ۸۶
- نظر شماره (۹) مورخ ۱۳۶۸/۲/۲ شورای قانون اساسی ج.ا، درباره مصوبه شماره (۵۱۰) مورخ ۲۴ حوت ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا..... ۸۷
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا، درباره قانون نشان‌ها، مدال‌ها و القاب افتخاری ج.ا..... ۸۸
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا.د درباره طرح قانون مرکز تحقیقات پوهنتون تحصیلات ۸۹
- در مورد مطابقت تعدیل ماده ۱۲ قانون محصول وثایق اسناد اداری دولتی با قانون اساسی ۹۰
- در مورد مطابقت تعرفه محصول دولتی در محاکم جمهوری افغانستان..... ۹۱
- در مورد تعدیل در قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان..... ۹۲
- نظر شورای قانون اساسی ج.ا.د درباره طرح قانون بیمه..... ۹۳
- نظر شماره ۱۵ مورخ ۱۳۶۸/۳/۲۳ شورای قانون اساسی درباره مصوبه شماره ۴۹۸ مورخ ۱۳۶۷/۱۲/۱۷ شورای وزیران ج.ا..... ۹۴
- نظر شماره ۲۸ مورخ ۱۳۶۸/۸/۱۰ شورای قانون اساسی در مورد قانون سازمان‌های اجتماعی جمهوری افغانستان..... ۹۵
- شورای قانون اساسی در مورد تعدیل فقره (۲) ماده بیست دوم قانون کارمندان دولت ۹۶

نگاهی به جایگاه و قانون شورای قانون اساسی

۱. اهمیت تاریخی مطالعه شورای قانون اساسی

امروزه تاریخ حقوق هر کشوری به اندازه نظام حقوقی آن دارای اهمیت است؛ همان‌گونه که آگاهی هر ملتی از تاریخ خود، راه رستگاری و کامیابی را نشان می‌دهد به همان میزان نیز آگاهی محصلان، محققان و قانون‌گذاران از سرگذشت حقوق خویش، راه‌های روشن موفقیت را خواهد گشود. این اهمیت در عرصه قانون اساسی و به خصوص نهاد نظارت‌کننده و صیانت‌کننده آن بیش از موارد دیگر است.

برای نخستین بار، بر اساس قانون اساسی سال ۱۳۶۶ برای مراقبت از مطابقت قوانین و سایر اسناد تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی، نهادی به نام «شورای قانون اساسی» ایجاد شد. ماده‌های ۱۲۲ تا ۱۲۷ فصل دهم، به تنظیم صلاحیت و وظایف آن اختصاص داده شده است. این نهاد با صلاحیت و اختیارات در تعدیل قانون اساسی سال ۱۳۶۹ با اندک تغییراتی حفظ شد؛ اما متأسفانه در سال ۱۳۸۲ نهاد شورای قانون اساسی به جای تقویت به محکمه قانون اساسی تبدیل شد و در عقب‌گردی آشکار در ماده ۱۵۷، کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی پیش‌بینی شد؛ اما صلاحیت، وظایف و جایگاه آن در ساختار دولت به روشنی بیان نشده است.

ابهامات موجود، از یک سو زمینه سوء استفاده ارباب قدرت را از کمیسیون فراهم کرد و از سوی دیگر موجب سردرگمی و ناکارآمدی آن شد. به این لحاظ

مطالعه شورای قانون اساسی و عملکرد آن می‌تواند کوتاه‌نگری تصویب‌کنندگان قانون اساسی ۱۳۸۲ را درباره نهاد صیانت‌کننده قانون اساسی، بیشتر آشکار کند.

۲. جایگاه شورای قانون اساسی از منظر حقوق اساسی مدرن

دانش حقوق اساسی امروزه به این نتیجه دست یافته است که مفهوم «نظارت» را باید از اعمال اختیار یا اجرا، تفکیک کرد؛ همان‌گونه که مقام ناظر از مجری باید جدا باشد.^۱ این تفکیک لازمه نظام‌های مبتنی بر قانون اساسی و نظام حکومتی دموکراسی است. در نظام‌های مدرن حقوق اساسی، دولت از سه قوه مقننه، مجریه و قضاییه تشکیل می‌شود و کارکردهای اصلی دولت در قالب «وضع» و «اجرای قانون» و «رفع اختلاف» یا «تعقیب و مجازات قانون‌شکنان» به عهده این سه قوه است. نهاد نظارت‌کننده از این سه قوه، باید از آنان مستقل باشد. همان‌گونه که خواهیم دید، نهاد شورای قانون اساسی در افغانستان از این جهت ضعیف و ناقص است؛ زیرا شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور، مسئول و گزارش‌دهنده است (ماده ۱۲۶ قانون اساسی) و تنها به رئیس جمهور درباره توسعه حقوقی و قضایی مربوط به قانون اساسی، نظرات مشورتی ارائه می‌کند (ماده ۱۲۳) و بر این اساس بخشی از قوه مجریه قلمداد می‌شود. بدون شک، نهاد زیر مجموعه قوه مجریه، از تخلفات آن قوه از قانون اساسی به شایستگی نمی‌تواند نظارت کند.

۳. وضعیت قانون‌گذاری، سه دهه پس از شورای قانون اساسی

منتسکیو در کتاب «روح القوانین» از چگونگی تأثیر طبیعت خاک در قوانین سخن گفته است.^۲ این نظریه در قوانین افغانستان مصداق عینی می‌یابد. افغانستان کسوری است کوهستانی با رشته‌کوه‌های سر به فلک کشیده. چنین خاکی مستعد رویدن درخت و محل زیست حیوانات وحشی است. شاه ظهیرالدین بابر در کتاب «بابرنامه» حکایت کرده است: «در فصل بهار به قصد تفرج و تفریح روی به کوه‌های جنوب کابل نمودیم، در آن کوه‌های پر از جنگل، بیش از چهل نوع گل برشمردیم و

۱. محمد راسخ، نظارت و تعادل در نظام حقوق اساسی، تهران، انتشارات دراک، ۱۳۹۰، ص ۱۵.

۲. منتسکیو، روح القوانین، علی اکبر مهتدی، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۲، ص ۴۵۷.

نگاهی به جایگاه و قانون شورای قانون اساسی / ۱۱

حیوان وحشی به نام روباه پرنده دیدیم که در عمر ندیده و نشنیده بودیم.»
بی‌نظمی، خودرویی و بی‌حساب و کتاب روییدن، مهم‌ترین ویژگی هر جنگل کوهستانی است؛ هرچند جنگل، ثروت طبیعی هر کشور است؛ اما متأسفانه اکنون از آن ثروت‌های خدادادی جز اندکی برجای نمانده است. با کمال تأسف، طبیعت سبز افغانستان در قوانین ما نیز نمود یافته است. «جنگل قوانین» تعبیری است که امروز درباره قوانین افغانستان به کار می‌رود. کشور ما در عرصه حقوق اساسی در کمتر از یک قرن، هشت قانون اساسی را تجربه کرده است. میزان دقیق قوانین نافذ کشور را به طور دقیق کسی نمی‌داند. قوانین کهنه‌ای از زمان اصول‌نامه‌ها تاکنون نیز نافذند و از سوی دیگر با تصویر و توشیح هر قانون جدیدی بلافاصله روند تعدیل آن آغاز می‌شود؛ گویی قانون، تابع سلیقه و علاقه حاکمان است نه برعکس. هر کس با دست‌یابی به قدرت تلاش می‌کند تا بر اساس میل خود، قانون‌گذاری کند. تغییرات پی‌درپی در قانون امور ذاتی پولیس، امنیت ملی و ادارات نظامی، قانون انتخابات و قانون تذکره‌های الکترونیکی، نمونه‌هایی از این‌گونه تغییرات دل‌بخواهانه است.

۴. ساختار و جایگاه شورای قانون اساسی

مطابق ماده ۱۲۵ قانون اساسی، شورای قانون اساسی متشکل از رییس و هشت عضو است که رییس جمهور، آنان را برای مدت شش سال تعیین می‌کند؛ البته این ماده قانون اساسی در تعدیلات سال ۱۳۶۹ قانون اساسی به این شرح تغییر کرده است: «شورای قانون اساسی متشکل از رییس، معاون و منشی و هشت عضو است که توسط رییس جمهور تعیین می‌شوند. چنانچه ملاحظه می‌شود با احتساب معاون و منشی که بعداً اضافه شد، تعداد اعضای شورای قانون اساسی از ۹ نفر به ۱۱ نفر ارتقا یافت.»

درباره شرایط اعضای شورا، در قانون اساسی مطلبی وجود ندارد و به نظر می‌رسد این موضوع به قانون عادی واگذار شده است. در ماده پنجم قانون شورای قانون اساسی، شرایط عضویت به این شرح آمده است: «اتباع جمهوری افغانستان که واجد شرایط ذیل باشند، می‌توانند به عضویت شورای قانون اساسی تعیین گردند:

اکمال سن (۳۵) سال، داشتن دانش و تجربه در ساحه علوم اجتماعی، عمدتاً در عرصه‌های شرعی و حقوقی، برخوردار بودن از حقوق مدنی و سیاسی، تحصیلات و تجربه، شرط عضویت در شورا تعیین شده، اما میزان تحصیل و تجربه به صورت دقیق مشخص نشده است. شاید این ابهام به صورت عمدی برای باز بودن دست رییس جمهور در انتخاب اعضا، به کار رفته است.

بر اساس ماده ۱۹ قانون شورای قانون اساسی، این شورا دارای تشکیلات اداری است که تعداد آن بر اساس پیشنهاد رییس آن و از طرف رییس جمهور منظور می‌شود. تشکیل و بودجه آن نیز بخشی از بودجه دولت است که از طرف مقام ذیصلاح منظور و توسط شورای قانون اساسی تطبیق می‌شود.

شورای قانون اساسی، ساختار تشکیلاتی مستقل ندارد؛ اما از جایگاه درخور شأن قانون اساسی برخوردار است. این منزلت در نظریات صادره این شورا به وضوح تبلور یافته است. اعتبار شورای قانون اساسی، بیش از همه به علت مکانیزم روشن و کارآمدی است که در قانون برای آن پیش‌بینی شده است؛ مکانیزمی که شورای قانون اساسی را به استقلال از نهادهای دولتی دیگر سوق می‌دهد. این عناصر را می‌توان در موارد زیر مشاهده کرد:

۱-۴. استقلال تشکیلاتی و بودجه‌ای

شورا، بر اساس نیاز، تشکیل شورای قانون اساسی را تصویب و رییس جمهور، آن را منظور می‌کند. بودجه شورا نیز از قوای دیگر مستقل است که توسط خود نهاد، تدوین و همانند بودجه سایر قوا برای تصویب به مرجع مربوطه ارسال می‌شود. شورای قانون اساسی در تطبیق بودجه خود از استقلال کامل برخوردار است. چنانچه گفتیم؛ شورای قانون اساسی از نظر تشکیلات و ساختار اداری مستقل از قوه مجریه نبوده است؛ ولی از لحاظ بودیجه از استقلال لازم برخوردار است.

۲-۴. غیر قابل عزل بودن اعضای شورا

بر اساس قانون شورای قانون اساسی، نصب اعضا در اختیار رییس جمهور است؛

نگاهی به جایگاه و قانون شورای قانون اساسی / ۱۳

اما این قانون، دست رئیس جمهور را در عزل آنان باز نگذاشته است. ماده هشتم قانون شورا مقرر کرده است: «به غیر از حالات متذکره مواد ۴، ۶ و ۷ این قانون، عضو شورای قانون اساسی الی ختم دوره خدمت خود غیر قابل عزل است.» در ماده چهارم، اشتغال به وظیفه دیگر، در ماده ششم حالت استعفاى عضو و در ماده هفتم ابتلا به مرض لاعلاج و از دست دادن حقوق مدنی بر شمرده شده است. فراتر از این موارد به حکم ماده هشتم، رئیس جمهور حق ندارد عضو شورای قانون اساسی را تا ختم دوره خدمت عزل کند.

۳-۴. اعطای مصونیت نسبی قضایی به اعضای شورا

عضو شورای قانون اساسی بدون موافقت رئیس جمهور، به استثنای حالات جرم مشهود، گرفتار و توقیف شده نمی تواند و مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد (ماده ۱۷ قانون شورا). در غیر ارتکاب جرم مشهود، تعقیب عدلی عضو شورا به موافقت رئیس جمهور، منوط شده است. این اعطای مصونیت، مطلق و کامل نیست؛ ولی به اعضای شورا، امکان آزادی عمل را در نظرات و تصمیم هایشان، داده است.

۴-۴. امکان دعوت مسئولان نهادهای حراست از قانون به شورا

ماده ۱۸ قانون به شورا حق داده است که در جلسات خویش، مسئولان ارگان های حراست حقوق و سایر مسئولان را برای بحث درباره مسائل مشخص دعوت کند. فراخوان مسئولان نهادهای حراست از قانون و سایر مسئولان، به شورا اقتدار بخشیده است و به گونه ای استقلال آن را از ارگان های دیگر به غیر از ریاست جمهوری تأمین می کند.

۵-۴. انتشار نظریات شورا در جریده رسمی

از ابتکارات قانون شورا این است که نظر شورا باید در جریده رسمی منتشر شود (ماده ۱۶). انتشار نظریات شورا در جریده رسمی که در آن قوانین کشور منتشر می شود، این نظرات را از سطح مکاتیب اداری و عادی به اسناد ماندگار حقوقی ارتقا بخشیده که شأن و شوکت بسیاری برای شورا به ارمغان آورده است. از نظر افکار عمومی،

انتشار نظر شورا در کنار قوانین در جریده رسمی به نظر شورا اعتباری هم‌وزن قانون می‌بخشید. از طرف دیگر، انتشار این نظرات، شورا را از اعمال نفوذ سیاسی صاحبان قدرت تا حدودی حفظ و در نتیجه استقلال نسبی شورا تا حدودی تأمین می‌کند. به همین دلیل انتشار آراء قضایی محاکم نیز به کاهش فساد و تأمین سلامت دستگاه قضا کمک شایان می‌نماید. به این ترتیب ابتکار نشر نظرات شورا در جریده رسمی، نام نیک شورای قانون اساسی را در تاریخ حقوق اساسی کشور جاودانه کرده است.

۵. وظایف، صلاحیت‌ها و مکانیزم‌ها

۱-۵. وظایف و صلاحیت‌های شورای قانون اساسی در قانون آن به صورت زیر به روشنی بیان شده است:

اول: بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی (ماده ۹)

دوم: ابراز نظر درباره مطابقت اسناد تقنینی با قانون اساسی قبل از توشیح رییس جمهور (ماده ۱۰)

سوم: اعطای مشوره حقوقی و قضایی درباره مسائل ناشی از قانون اساسی به رییس جمهور (ماده ۹)

چهارم: پیشنهاد مشخص در زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانون‌گذاری که قانون اساسی حکم می‌کند به رییس جمهور (ماده ۱۰)

۲-۵. مکانیزم انجام این وظایف در قانون شورا نیز به روشنی تعیین شده است. این فرایند چنین است:

به صورت مشخص ماده ۱۱ قانون شورا حکم می‌کند که به منظور تأمین مراقبت شورای قانون اساسی بر مطابقت اسناد تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی، اسناد فوق‌الذکر قبل از توشیح رییس جمهور به این شورا سپرده می‌شود. شورای قانون اساسی مکلف است طی ده روز در این باره نظر خود را ارائه کند.

در ماده ۱۲ نیز مقرر شده است که هرگاه ارگان‌های حراست حقوق و سایر ارگان‌های دولتی یا افراد یک سند تقنینی را مغایر قانون اساسی تشخیص دهند،

نگاهی به جایگاه و قانون شورای قانون اساسی / ۱۵

می‌توانند موضوع را به شورای قانون اساسی ارائه کنند. شورای قانون اساسی در صورتی که سند را مغایر قانون اساسی تشخیص دهد پیشنهاد خویش را برای الغای سند تقنینی به رییس جمهور ارائه می‌کند.

در این خصوص نکات زیر قابل دقت است:

نخست: تمام اسناد تقنینی به شمول قوانین و فرامین تقنینی و معاهدات بین‌المللی که بایست به توشیح رییس جمهور برسند، پیشتر برای اظهار نظر باید به شورای قانون اساسی ارسال شود و شورای قانون اساسی موظف است، ظرف ۱۰ روز درباره مطابقت یا عدم مطابقت آن با قانون اساسی اظهار نظر کند. ملزم بودن شورای قانون اساسی نفیاً و اثباتاً درباره مطابقت و عدم مطابقت سند تقنینی با قانون اساسی نکته جالب توجهی است؛ بنابراین شورای قانون اساسی حق ندارد درباره سند تقنینی که به او احاله شده است سکوت اختیار کند. تعیین ضرب‌الاجل ده روزه برای اظهار نظر، شورا را به نهادی کارآمد و جدی تبدیل کرده است.

دوم: صلاحیت شورا در بررسی مطابقت اسناد تقنینی با قانون اساسی صلاحیتی انحصاری است؛ در صورتی که نهاد یا افرادی سندی را مخالف قانون اساسی بیابند، خود نمی‌توانند آن را اعلام کنند و یا از اجرای آن سر باز زنند؛ بلکه باید موضوع را به شورای قانون اساسی احاله کنند تا شورا درباره آن تصمیم بگیرد.

۶. نگاهی به نظریات شورای قانون اساسی

شورای قانون اساسی در سال ۱۳۶۷ تأسیس شد و تا سال ۱۳۷۰ و سقوط حکومت داکتر نجیب‌الله به کار خویش ادامه داد. در این مدت در مجموع ۴۶ نظریه از شورای قانون اساسی در جریده رسمی آن دوره منتشر شده است. در آن دوره کشور در جنگ داخلی به سر می‌برد؛ اما از نظر کمی و کیفی و اعتبار حقوقی نظریات قابل قبولی مطرح شده بود. نظریات باقی‌مانده از شورای قانون اساسی از یک طرف بیانگر بالا بودن دانش حقوقی اعضای آن و از سوی دیگر نشانگر احترام دولت به حفظ و ارتقای شأن و جایگاه این نهاد مهم است.

شورای قانون اساسی در بدو تأسیس، آغازی طوفانی و کوبنده داشت. نظریات

اولیه شورا در نقد قانون شورای ملی و رد چند فرمان تقنینی و سر باز زدن از رفتن در جلسات شورای ملی و... جایگاه حقوقی شورا را نزد افکار عمومی و اقتدار آن را در ساختار حکومت تثبیت و ارتقا بخشید. این روند قاطع و مستحکم در نظریات سال‌های اخیر عمر شورا کم‌تر دیده می‌شود و نظریات شورا سیر نزولی را طی کرده است؛ ولی استدلال‌های مستحکم حقوقی در نظریات نخستین، از همه مهم‌تر استدلال به مفهوم و روح قانون اساسی - که نشان‌دهنده دانش حقوقی اعضای شورا و توانایی آن‌ها در تفسیر قانون اساسی بود - کافی است که امروزه از آن شورا به نیکی یاد کنیم و به دانش و بیش روشن آنان درود فرستیم.

۷. سپاسگزاری

در انتها از اعضای محترم کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی، برای حمایت‌هایشان و از کسانی که بدون همکاری آنان این کتاب منتشر نمی‌شد و همچنین از خانم شیلا شمس که نظریات و قانون شورای قانون اساسی را از جریده رسمی، گردآورد و آقای عبداللطیف احمدی و نعمت‌الله رضایی که حروف چینی، صفحه‌آرایی و آماده‌سازی کتاب را به دوش گرفتند و از دارالانشاء و آمریت اطلاعات کمیسیون که تسهیلات انتشار این اثر را مهیا کرده‌اند و از نشر واژه که زحمت چاپ این اثر را کشیدند، سپاسگزاری می‌کنم. در پایان یادآور می‌شوم، این مجموعه برای نخستین بار به جامعه حقوقی کشور تقدیم می‌گردد؛ امید است این خدمت کوچک مورد استفاده اهل نظر قرار گیرد. در این روزها که این مقدمه نهایی می‌گردد؛ شهر باستانی غزنی؛ پایتخت فرهنگی جهان اسلام در میان آتش جهل و بی‌تدبیری می‌سوزد. ضمن اظهار تأثر از این فاجعه دردناک برای این ملت و مردم امنیت و صلح پایدار آروزمندیم.

دکتر عبدالله شفایی

کابل، ۲۱/۰۵/۱۳۹۷

بخش اول

مواد قانون اساسی مربوط به شورای قانون اساسی

قانون شورای قانون اساسی ۲۰ جدی ۱۳۶۷

قانون شورای قانون اساسی امارت اسلامی ۱۴۲۲

مواد مربوط به شورای قانون اساسی در قانون اساسی ۱۳۶۶

فصل دهم شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان

ماده یکصد و بیست و دوم

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان به منظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می‌گردد.

ماده یکصد و بیست و سوم

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل است:

۱. بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی
۲. اعطای مشوره‌های حقوقی و قضایی درباره مسائل ناشی از قانون اساسی به

رییس جمهور^۱

ماده یکصد و بیست و چهارم

شورای قانون اساسی به منظور تعمیم صلاحیت‌های خود حق دارد:

۱. اسناد تقنینی که برای توشیح به رییس جمهور ارائه می‌شود مطالعه و راجع به مطابقت آن‌ها با قانون اساسی ابراز کند.

۲. پیشنهادات مشخص را در زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور

قانون‌گذاری که قانون اساسی حکم می‌کند به رییس جمهور ارائه کند.

ماده یکصد و بیست و پنجم

شورای قانون اساسی متشکل از رییس و (۸) عضو است که توسط رییس جمهور

۱. در ماده یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری افغانستان، سال ۱۳۶۹ به جای اعطا، ارائه مشوره‌های حقوقی آمده است.

۲۰ / مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای اساسی

برای مدت (۶) سال تعیین می‌شود.^۱

ماده یکصد و بیست و ششم

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسئول و مکلف به ارائه گزارش است.

ماده یکصد و بیست و هفتم

تشکیل و طرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم می‌گردد.

فرمان شماره ۳۳۱ مورخ ۱۳۶۷/۴/۶، رئیس جمهوری افغانستان درباره توشیح قانون شورای قانون اساسی^۲

مطابق به حکم فقره (۲) ماده (۷۵) قانون اساسی افغانستان مصوبه شورای انقلابی جمهوری افغانستان را درباره تصویب قانون شورای اساسی که در جلسه فوق العاده مورخ ۶ جوزای ۱۳۶۷ از طرف شورای انقلابی طی مصوبه شماره (۶) به داخل دو ماده به تصویب رسیده توشیح می‌دارم. این فرمان همراه با مصوبه شورای انقلابی و قانون متذکره جهت نشر در جریده رسمی به وزارت عدلیه جمهوری افغانستان گسیل گردد.

داکتر نجیب‌الله

رئیس جمهور افغانستان

---

۱. در ماده یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی جمهوری افغانستان، سال ۱۳۶۹ این گونه تعدیل شده است:
شورای قانون اساسی متشکل از رئیس، معاون، منشی و (۸) عضو است که توسط رئیس جمهور تعیین می‌شوند.
۲. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۱.

بخش اول: قانون شورای قانون اساسی با تعدیل آن/ ۲۱

مصوبه شماره (۶) مورخ ۱۳۶۷/۳/۶ شورای انقلاب جمهوری افغانستان درباره تصویب قانون شورای قانون اساسی^۱

شورای انقلابی جمهوری افغانستان متکی به حکم ماده (۱۴۶) قانون اساسی
جمهوری افغانستان تصویب می‌دارد:

ماده اول:

قانون شورای قانون اساسی به داخل چهار فصل و بیست و یک ماده تصویب است.

ماده دوم:

این مصوبه به تأسی از حکم فقره (۱) ماده (۸۱) قانون اساسی جمهوری افغانستان
جهت توشیح به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.

قانون شورای قانون اساسی^۲

فصل اول: احکام عمومی

ماده اول:

این قانون به تأسی از حکم ماده (۱۲۷) قانون اساسی به منظور تنظیم فعالیت
شورای قانون اساسی وضع می‌گردد.

ماده دوم:

- مطابق به ماده (۱۲۲) قانون اساسی، شورای قانون اساسی به منظور مراقبت
از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی
ایجاد می‌گردد.
- شورای قانون اساسی در مقابل رییس جمهور مسئول و مکلف به ارائه گزارش

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۲.

۲. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۳.

است. شورای قانون اساسی در اخیر هر سال گزارش فعالیت‌های خود را به رییس جمهور ارائه می‌کند.

فصل دوم: تشکیل

ماده سوم:

شورای قانون اساسی متشکل از رییس و هشت عضو است که توسط رییس جمهور برای مدت شش سال تعیین می‌شوند.

ماده چهارم:

اعضای شورای قانون اساسی نمی‌توانند در عین زمان عضویت شورای ملی و شورای وزیران را دارا بوده و یا به وظیفه دیگر دولتی اشتغال ورزند. اگر عضو شورای ملی یا شورای وزیران به عضویت شورای قانون اساسی تعیین گردد، عضویت شورای ملی یا شورای وزیران را از دست می‌دهد. همچنان اگر عضو شورای قانون اساسی عضویت شورای ملی یا شورای وزیران را حاصل نماید و یا به وظیفه دیگری تعیین گردد، عضویت شورای قانون اساسی را از دست می‌دهد.

ماده پنجم:

اتباع جمهوری افغانستان که واجد شرایط ذیل باشند، می‌توانند به عضویت شورای قانون اساسی تعیین گردند:

« اکمال سن (۳۵) سال

« داشتن دانش و تجربه در ساحه علوم اجتماعی، عمدتاً در عرصه‌های

شرعی و حقوقی

« برخوردار بودن از حقوق مدنی و سیاسی

ماده ششم:

عضو شورای قانون اساسی حق دارد استعفای خود را به رییس جمهور ارائه نماید.

بخش اول: قانون شورای قانون اساسی با تعدیل آن/ ۲۳

عضو جدید طی مدت یک ماه از تاریخ استعفا تعیین می‌گردد.

ماده هفتم:

در حالت بیماری صعب‌العلاج و دوام‌دار و یا از دست دادن حقوق مدنی و سیاسی، عضو شورای قانون اساسی به تصمیم رییس جمهور، عضویت آن را از دست می‌دهد.

ماده هشتم:

به غیر از حالات متذکره مواد ۴، ۶ و ۷ این قانون، عضو شورای قانون اساسی الی ختم دوره خدمت خود غیر قابل عزل است.

فصل سوم: صلاحیت و طرز فعالیت

ماده نهم:

شورای قانون اساسی مطابق به احکام قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل است:

۱. بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی

۲. اعطای مشوره‌های حقوقی و قضایی درباره مسائل ناشی از قانون اساسی به

رییس جمهور

ماده دهم:

شورای قانون اساسی به منظور تکمیل صلاحیت‌های خود حق دارد:

اسناد تقنینی که جهت توشیح به رییس جمهور ارائه می‌گردد، مطالعه و راجع

به مطابقت آن‌ها با قانون اساسی ابراز نظر نماید.

پیشنهاد مشخص را در زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانون‌گذاری

که قانون اساسی حکم می‌کند به رییس جمهور ارائه نماید.

ماده یازدهم:

به منظور تأمین مراقبت شورای قانون اساسی بر مطابقت اسناد تقنینی و معاهدات

۲۴ / مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

بین‌المللی با قانون اساسی، اسناد فوق‌الذکر قبل از توشیح رییس جمهور، به این شورا سپرده می‌شود.

شورای قانون اساسی مکلف است در طی ده روز در رابطه نظر خود را ارائه نماید.

ماده دوازدهم:

هرگاه ارگان‌های حراست حقوق و سایر ارگان‌های دولتی یا افراد یک سند تقنینی را مغایر قانون اساسی تشخیص دهند می‌توانند؛ موضوع را به شورای قانون اساسی ارائه نمایند.

شورای قانون اساسی در صورتی که سند تقنینی را مغایر قانون اساسی تشخیص دهد، پیشنهاد خویش را به خاطر الغای رسمی سند تقنینی به رییس جمهور ارائه می‌نماید.

ماده سیزدهم:

جلسات شورای قانون اساسی حداقل هفته یک بار تدویر می‌یابد، جلسات فوق‌العاده بر اساس هدایت رییس جمهور تصمیم، رییس شورای قانون اساسی و یا تقاضای یک ثلث اعضا دایر می‌گردد.

ماده چهاردهم:

نصاب جلسات شورای قانون اساسی با حضور دو ثلث اعضا تکمیل می‌گردد. تصامیم شورای قانون اساسی به اکثریت آرای مجموع اعضای جلسه اتخاذ می‌گردد.

ماده پانزدهم:

ریاست جلسات شورای قانون اساسی به عهده رییس شورای قانون اساسی است.

ماده شانزدهم:

نظر شورای قانون اساسی در جریده رسمی به نشر می‌رسد.

بخش اول: قانون شورای قانون اساسی با تعدیل آن/ ۲۵

فصل چهارم: احکام نهایی

ماده هفدهم:

عضو شورای قانون اساسی بدون موافقت رییس جمهور، به استثنای حالات جرم مشهود، گرفتار و توقیف شده نمی تواند و مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

ماده هجدهم:

شورای قانون اساسی در جلسات خویش، مسئولین ارگانهای حراست حقوق و سایر مسئولین را به خاطر بحث روی مسائل مطروحه دعوت نموده می تواند. مدعوین در جلسات از حق رأی مشورتی برخوردار می باشند.

ماده نوزدهم:

شورای قانون اساسی دارای اپرات^۱ اداری بوده که تعداد آن به اساس پیشنهاد رییس آن از طرف رییس جمهور منظور می گردد. تشکیل و بودجه شورای قانون اساسی به حیث جزء بودجه دولت از طرف مقام ذیصلاح منظور و توسط شورای قانون اساسی تطبیق می گردد.

ماده بیستم:

شورای قانون اساسی دارای مهر مخصوص بوده که در آن نام شورای قانون اساسی و نشان دولتی جمهوری افغانستان حک است.

ماده بیست و یکم:

این قانون مطابق به حکم فقره (۱) ماده (۸۱) قانون اساسی جهت توشیح رییس جمهور ارائه گردد. این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

---

۱. اپرات: ظاهراً همان آپارات است. آپارات کلمه‌ای روسی است و معانی مختلف دارد. یکی از معانی آن دستگاه و ابزار است. در این جا به معنی تشکیلات اداری است.

توشیح فرمان تقنینی شورای وزیران ج.ا.د درباره تعدیل قانون شورای قانون اساسی^۱

متکی به حکم فقره (۲) ماده هفتاد و پنجم و ماده یکصد و چهارم قانون اساسی جمهوری افغانستان، فرمان تقنینی شماره (۴۵) مورخ ۱۳۶۹/۴/۲۵ شورای وزیران ج.ا.د در مورد تعدیل ماده (۴) قانون شورای قانون اساسی توشیح می‌دارم. شورای وزیران ج.ا.د موظف است تا فرمان تقنینی شماره فوق و تعدیل ماده چهارم قانون متذکره را در اولین شورای ملی ج.ا.د جهت منظوری ارائه نماید. این فرمان همراه با فرمان تقنینی شورای وزیران و تعدیل قانون متذکره جهت نشر در جریده رسمی به وزارت عدلیه جمهوری افغانستان گسیل گردد.

نجیب‌الله

رییس جمهور افغانستان

فرمان تقنینی شورای وزیران جمهوری افغانستان شماره ۴۵ تاریخ
۱۳۶۹/۴/۲۵ در مورد تعدیل ماده (۴) قانون شورای قانون اساسی

۱. به تاسی از حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی جمهوری افغانستان تعدیل ماده (۴) قانون شورای قانون اساسی وضع می‌گردد.
۲. این فرمان بر طبق حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی جهت توشیح به مقام ریاست جمهوری ارائه گردد.

فضل‌الحق خالقیار

صدراعظم

بخش اول: قانون شورای قانون اساسی با تعدیل آن/ ۲۷

تعدیل ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی منتشره جریده رسمی شماره (۶۸۲) مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۲۰

ماده اول:

ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی ذیلاً تعدیل گردد:

(۱) ماده چهارم: رییس، معاون و منشی شورای قانون اساسی نمی‌توانند در عین زمان عضویت شورای ملی و شورای وزیران را دارا بوده یا به وظیفه دیگر دولتی اشتغال ورزند.

(۲) اعضای شورای قانون اساسی از جمله کارمندان دولت با داشتن وظیفه اصلی آنها یا از اهل خبره مطابق حکم ماده یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی از طرف رییس جمهور تعیین می‌شوند.

(۳) اعضای شورای قانون اساسی نمی‌توانند در عین زمان عضویت شورای ملی یا شورای وزیران را دارا باشند.

(۴) برای اعضای شورای قانون اساسی مندرج فقره (۲) این ماده حق‌الحضور پرداخته می‌شود. اندازه حق‌الحضور از بودجه منظور شده، از طرف رییس جمهور تعیین می‌گردد.

ماده دوم:

این تعدیل از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

فرمان رییس جمهوری افغانستان شماره ۴۸۰ مورخ ۱۳۷۰/۴/۱۵ درباره توشیح مصوبه شورای ملی درباره تعدیل ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی^۱

مطابق به حکم فقره دوم ماده هفتاد و پنجم قانون اساسی جمهوری افغانستان مصوبه شورای ملی در مورد تعدیل ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی که در

۱. جریده رسمی شماره ۷۵۰، مورخ ۱۶ سنبله ۱۳۷۰، ص ۱.

۲۸ / مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

جلسه مورخ ۱۳۶۰/۸/۱۵ مجلس سنا و جلسه ۱۳۷۰/۳/۶ ولسی جرگه به تصویب رسیده توشیح می‌دارم.

این فرمان همراه با مصوبات مجلسین شورای ملی در مورد تعدیل ماده چهارم قانون متذکره جهت نشر در جریده رسمی به وزارت عدلیه جمهوری افغانستان گسیل گردد.

نجیب‌الله

رییس جمهور افغانستان

مصوبه دارالانشاء ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان در مورد
طرح تعدیل ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی شماره ۱۶ تاریخ
۱۳۷۰/۳/۶

توأم‌نامه (۹۷۲) ۱۳۶۹/۹/۶ مجلس محترم سنا یک ورق مصوبه مورخ ۱۳۶۹/۸/۱۵ آن مجلس در مورد طرح تعدیل ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، به تأسی از فرمان شماره (۷۸۱) مورخ ۱۳۶۹/۵/۱۵ محترم رییس جمهوری افغانستان به تأسی از ماده (۱۰۴) قانون اساسی که به اساس فرمان شماره (۴۵) مورخ ۱۳۶۹/۴/۲۵ شورای محترم وزیران وضع گردیده است، به دارالانشاء ولسی جرگه واصل و پس از ابراز نظر کمیسیون امور تقنین جلسه عمومی مورخ ۱۳۷۰/۳/۶ ولسی جرگه طرح تعدیل ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی را به داخل دو ماده بدون هیچ‌گونه تعدیل به تصویب رسانید.

داکتر خلیل احمد ابوی، رییس ولسی جرگه

عبدالظهور رزمجو، معاون ولسی جرگه

ظهورالله ظهوری، معاون ولسی جرگه

عبدالرحیم عینی، منشی ولسی جرگه

سید مظفر شاه مظفری، منشی ولسی جرگه

بخش اول: قانون شورای قانون اساسی با تعدیل آن/ ۲۹

تعدیل ماده چهارم پیرامون مصوبه جلسه عمومی مورخ ۱۳۶۹/۸/۱۵ قانون شورای قانون اساسی

ماده اول:

ماده چهارم قانون شورای قانون اساسی ذیلاً تعدیل گردد:

۱. رئیس، معاون و منشی شورای قانون اساسی نمی توانند در عین زمان عضویت شورای ملی یا شورای وزیران را دارا بوده یا به وظیفه دیگر دولتی اشتغال ورزند.
۲. اعضای شورای قانون اساسی از جمله کارمندان دولت با داشتن وظیفه اصلی آنها یا از اهل خبره مطابق حکم ماده یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی از طرف رئیس جمهور تعیین می شوند.
۳. اعضای شورای قانون اساسی نمی توانند در عین زمان عضویت شورای ملی یا شورای وزیران را دارا باشند.
۴. برای اعضای شورای قانون اساسی مندرج فقره (۲) این ماده حق الحضور در جلسه پرداخته می شود. اندازه حق الحضور از بودجه منظور شده از طرف رئیس جمهور تعیین می گردد.

ماده دوم:

این تعدیل از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

قانون شورای قانون اساسی امارت اسلامی^۱

فصل اول: احکام عمومی

ماده اول:

این قانون به منظور تنظیم فعالیت شورای قانون اساسی وضع می‌گردد.

ماده دوم:

۱. شورای قانون اساسی در چوکات ریاست عمومی اداره امور ا.ا.ا به منظور مراقبت از مطابقت قوانین سایر اسناد تقنینی و معاهدات بین‌المللی با احکام شریعت اسلامی ایجاد گردیده است.
۲. شورای قانون اساسی در مقابل امیرالمؤمنین مسئول و مکلف به ارائه گزارش است.
۳. شورای قانون اساسی در اخیر هر سال گزارش فعالیت‌های خود را به مقام عالی امارت اسلامی ارائه می‌کند.

فصل دوم: تشکیل

ماده سوم:

شورای قانون اساسی در تشکیل ریاست عمومی اداره امور ا.ا.ا متشکل از رئیس، معاون، منشی و هشت عضو است که از طرف امیرالمؤمنین تعیین می‌شوند.

ماده چهارم:

۱. رئیس، معاون و منشی شورای قانون اساسی نمی‌توانند در عین زمان عضویت شورای ملی و شورای وزیران را دارا بوده یا به وظیفه دیگری امارتی اشتغال ورزند.
۲. اعضای شورای قانون اساسی از جمله مأمورین امارت با داشتن وظیفه اصلی

بخش اول: قانون شورای قانون اساسی با تعدیل آن/ ۳۱

۳. آن‌ها یا از اهل خبره مطابق حکم قانون از طرف امیرالمؤمنین تعیین می‌شوند. اعضای شورای قانون اساسی نمی‌توانند، در عین زمان عضویت شورای دیگر یا شورای وزیران را دارا باشند.
۴. برای اعضای شورای قانون اساسی مندرج فقره (۲) این ماده حق‌الحضور در جلسه پرداخته می‌شود، اندازه حق‌الحضور از بودجه منظور شده از طرف مقام امارت تعیین می‌گردد.

ماده پنجم:

اتباع امارت اسلامی افغانستان که واجد شرایط ذیل باشند، می‌توانند به عضویت شورای قانون اساسی تعیین گردند:

۱. اكمال سن (۳۵) سال
۲. داشتن دانش و تجربه در ساحه علوم اجتماعی، عمدتاً در عرصه‌های شرعی و حقوقی
۳. برخوردار بودن از حقوق مدنی و سیاسی

ماده ششم:

عضو شورای قانون اساسی حق دارد استعفای خود را به امیرالمؤمنین ۱.۱.۱ ارائه نماید، عضو جدید طی مدت یک ماه از تاریخ استعفا تعیین می‌گردد.

ماده هفتم:

در حالات بیماری صعب‌العلاج و دوام‌دار و یا صورتاً و سیرتاً به شریعت برابر نبودن و یا از دست دادن حقوق مدنی و سیاسی، عضو شورای قانون اساسی به تصمیم امیرالمؤمنین عضویت شورا را از دست می‌دهد.

فصل سوم: صلاحیت و طرز فعالیت

ماده هشتم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل است:

۱. بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی و معاهدات بین‌المللی با احکام شریعت اسلامی و قانون
۲. ارائه مشوره‌های حقوقی درباره مسائل ناشی از قانون اساسی به مقام امارت

ماده نهم:

شورای قانون اساسی صلاحیت دارد که:

۱. اسناد تقنینی که جهت توشیح به مقام امارت ارائه می‌گردد، مطالعه و راجع به مطابقت آن‌ها با احکام شریعت اسلامی و قانون ابراز نظر نماید.
۲. پیشنهاد مشخص را در زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانون‌گذاری به امیرالمؤمنین ارائه نماید.

ماده دهم:

۱. اسناد تقنینی و معاهدات بین‌المللی قبل از توشیح امیرالمؤمنین غرض تأمین مراقبت و مطابقت با احکام شریعت و قانون به شورای قانون اساسی سپرده می‌شود.
۲. شورای قانون اساسی مکلف است در طی (۱۰) روز در رابطه نظر خود ارائه نماید.

ماده یازدهم:

۱. شورای قانون اساسی در صورتی که سند تقنینی را مغایر احکام شریعت اسلامی و قانون تشخیص دهد، پیشنهاد خویش را به خاطر الغای رسمی سند تقنینی به امیرالمؤمنین ارائه می‌نماید.
۲. هرگاه ادارات حراست حقوق و سایر ادارات امارتی یک سند تقنینی را مغایر احکام شریعت اسلامی و قانون تشخیص دهند، می‌توانند موضوع را به شورای قانون اساسی ارائه نمایند.

ماده دوازدهم:

جلسات شورای قانون اساسی حداقل ماه یک بار تدویر می‌یابد، جلسات فوق‌العاده

بخش اول: قانون شورای قانون اساسی با تعدیل آن/ ۳۳

بر اساس هدایت امیرالمؤمنین، تصمیم رییس شورای قانون اساسی و یا تقاضای یک ثلث اعضا دایر می‌گردد.

ماده سیزدهم:

نصاب جلسات شورای قانون اساسی با حضور دو ثلث اعضا تکمیل می‌گردد. تصمیم شورای قانون اساسی به اکثریت آرای مجموع اعضای جلسه مطابق اصول اسلامی اتخاذ می‌گردد.

ماده چهاردهم:

ریاست جلسات شورای قانون اساسی به عهده رییس شورای قانون اساسی است.

فصل چهارم: احکام نهایی

ماده پانزدهم:

عضو شورای قانون اساسی بدون موافقت مقام امارت به استثنای حالات جرم مشهود مورد تعقیب عدلی قرار نمی‌گیرد.

ماده شانزدهم:

شورای قانون اساسی در جلسات خویش مسئولین متصدیان ادارات حراست حقوق و سایر موظفین را به‌خاطر بحث روی مسائل مطروحه دعوت نموده می‌تواند، مدعویین در جلسات از حق رأی مشورتی برخوردار می‌باشند.

ماده هفدهم:

شورای قانون اساسی دارای شعبات اداری بوده که تعداد آن به اساس پیشنهاد رییس شورای قانون اساسی و تأیید رییس عمومی اداره امور از طرف امیرالمؤمنین منظور می‌گردد.

ماده هجدهم:

شورای قانون اساسی دارای مهر مخصوص بوده که در آن نام شورای قانون اساسی

۳۴ / مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

و نشان امارت اسلامی افغانستان حکم است.

ماده نوزدهم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن قانون شورای قانون اساسی منتشره جریده رسمی شماره (۶۸۲) مورخ (۲۰) جدی سال ۱۳۶۷ ه.ش با تعديلات آن ملغی شمرده می شود.

بخش دوم

مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون شورای ملی جمهوری افغانستان^۱

قانون شورای ملی جمهوری افغانستان که طرح آن در مجلسین ولسی جرگه و سنا تصویب گردیده و نظر به موجودیت اختلاف بین تصاویب هر دو مجلس هیئت مختلط ایجاد و تصمیم موافق این هیئت در یازده فصل و ۸۱ ماده طی مکتوب نمبر (۲۲) مورخ ۱۳۶۷/۴/۱۴ مجلس سنا غرض توشیح مقام ریاست جمهوری افغانستان به اداره امور شوراهاى ریاست جمهوری افغانستان تقدیم گردیده و از آن طریق تحت مکتوب شماره (۱۶۱۴-۲) ۱۳۶۷/۴/۱۷ به شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابق حکم فقره ۱ ماده ۱۲۴ قانون اساسی و ماده ۱۵ قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، طی جلسات متعددی که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان تشکیل گردید. قانون متذکره را از نگاه مطابقت آن با قانون اساسی جمهوری افغانستان مورد بررسی قرار داده و اخیراً در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۷ به اتفاق آراء چنین ابراز نظر نمود:

اول: در رابطه به ماده (۲۳) قانون شورای ملی جمهوری افغانستان: ماده (۲۳) قانون شورای ملی حکم می‌کند: «کاندیدان عضویت هیئت اداری توسط احزاب سیاسی از بین اعضای حزب یا از جمله اعضای شورای ملی که عضویت هیچ حزب سیاسی را ندارند، پیشنهاد می‌گردد.»

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۱۱.

با توجه به حکم مندرج ماده (۲۳) قانون شورای ملی، شورای قانون اساسی را نظر بر این است که مقید و منحصر ساختن حق پیشنهاد کاندیدان هیئت اداری مجلسین شورای ملی به احزاب سیاسی به گونه‌ای که در این ماده تنظیم گردیده، با نص و روحیه احکام مواد ۸۴ و ۳۸ قانون اساسی افغانستان مطابقت ندارد، به دلیل این‌که:

۱. ماده هشتاد و چهارم قانون اساسی مربوط فصل شورای ملی، انتخاب هیئت اداری و لسی جرگه و سنا را از بین اعضای آن توسط مجلس مربوط حکم می‌نماید. متکی به حکم ماده متذکره، موضوع انتخاب هیئت اداری اعم از حق انتخاب کردن و انتخاب شدن به اعضای هر یک از مجلسین تعلق می‌گیرد.

دخیل ساختن احزاب سیاسی که خارج ترکیب مجلسین شورای ملی قرار دارند، در طرز استفاده از حق انتخاب شدن به عضویت هیئت اداری، آن‌هم به شکل انحصاری در پیشنهاد کاندیدان با حکم مندرج ماده (۸۴) قانون اساسی مطابقت ندارد.

۲. سلب حق اعضای مجلس در کاندید شدن به عضویت هیئت اداری و یا انتقال و اعطای صلاحیت پیشنهاد کاندیدان به شکل انحصاری به احزاب سیاسی و یا عده‌ای از اعضای مجلس به خاطر تعلقات سیاسی مطابق نص و روحیه ماده سی و هشتم قانون اساسی نمی‌باشد.

ماده متذکره چنین حکم می‌کند: «اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد، لسان، قبیله، دین، مذهب، عقیده سیاسی، تحصیل، شغل، نسب، دارایی، موقف اجتماعی، محل سکونت اقامت در برابر قانون دارای حقوق و مکلفیت‌های مساوی می‌باشند. تعیین هر نوع امتیاز غیرقانونی و یا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت‌های اتباع ممنوع است.»

دوم: در رابطه ماده (۴۲) قانون شورای ملی جمهوری افغانستان، ماده (۴۲) قانون شورای ملی حکم می‌کند: «رای‌گیری سری در حالتی صورت می‌گیرد که مجلس

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۳۹

به دو ثلث آراء در مورد آن تصمیم اتخاذ نماید.»

با توجه به حکم مندرج ماده (۴۲) قانون شورای ملی، شورای قانون اساسی را نظر بر این است که تعیین دو ثلث آرای مجلس در اتخاذ تصمیم به رأی گیری سرّی با صراحت حکم ماده هشتاد و هفتم قانون اساسی که چنین مشعر است: «نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای آن تکمیل می شود و تصمیم هر مجلس به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد»، مطابقت ندارد.

علاوه باید نمود که، قانون اساسی مواردی را که تصمیم گیری درباره آن مستلزم اکثریت دو ثلث آرای اعضا است، در مواد (۹۶ و ۱۴۱) پیش بینی کرده است، حالت مورد نظر یعنی اتخاذ تصمیم به دو ثلث آراء، در مورد رأی گیری سرّی شامل موارد پیش بینی شده قانون اساسی نبوده؛ بلکه تابع حکم مندرج ماده (۸۷) قانون اساسی شناخته می شود که بر اساس آن تصمیم هر مجلس به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می شود، نه به اکثریت دو ثلث آراء.

سوم: در رابطه به ماده (۴۸) قانون شورای ملی جمهوری افغانستان:

ماده چهل و هشتم قانون شورای ملی حکم می کند: «طرح بودجه دولت جمهوری افغانستان هم زمان به ولسی جرگه و سنا ارائه می شود و هر دو مجلس شورای ملی طرح بودجه را به کمیسیون مربوط محول می کند. سنا نظر مشورتی خود را درباره بودجه در خلال مدت سی روز به ولسی جرگه می فرستند. ...»

در ماده (۴۸) قانون شورای ملی تصمیم مجلس سنا در مورد طرح بودجه دولت نظر مشورتی قبول شده است، این حکم با نص حکم فقره (۵) ماده (۸۱) قانون اساسی مطابقت ندارد؛ چه مطابق حکم فقره (۵) ماده (۸۱) قانون اساسی، هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد طرح بودجه دولت را تصویب و گزارش در مورد اجرای آن را بررسی نماید، تنها اگر بین تصمیم مجلس سنا و ولسی جرگه درباره بودجه دولتی اختلاف وجود داشته باشد تصمیم نهایی را مطابق حکم فقره (۲) ماده (۸۲) قانون اساسی ولسی جرگه اتخاذ می نماید. این امتیاز پیش بینی شده در ماده (۸۲) قانون اساسی به مفهوم آن نیست که صلاحیت مجلس سنا را در مورد

۴۰ / مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

تصویب طرح بودجه دولت ماهیت مشورتی بدهد.

چهارم: در رابطه به ماده (۷۰) قانون شورای ملی جمهوری افغانستان،

ماده هفتماد قانون شورای ملی حکم می‌کند: «شورای ملی جمهوری افغانستان صلاحیت تحقیق و تفتیش امور کشور را مطابق به طرزالعمل هر یک از مجالس شورای ملی دارا است.»

با توجه به حکم مندرج ماده (۷۰) قانون شورای ملی، شورای قانون اساسی را عقیده بر این است که «صلاحیت تحقیق و تفتیش امور کشور» به طور عام شامل تحقیق و تفتیش امور همه ارگان‌های دولت می‌گردد. این حکم با ابعاد وسیع آن با نص و روح برخی از احکام و ارزش‌های مندرج قانون اساسی مطابقت ندارد به دلیل این‌که:

۱. قضا که به تأسی از حکم ماده (۱۰۷) قانون اساسی یک رکن مستقل دولت است، حفظ و تحکیم استقلال آن از ارزش‌های والای قانون اساسی جمهوری افغانستان به شمار می‌رود.

تحقیق و تفتیش محاکم از طرف ارگان عالی تقنینی جمهوری افغانستان با اصل استقلال قضا مطابقت ندارد.

۲. ستره محکمه به حیث عالی‌ترین ارگان قضایی در رأس سیستم واحد قضایی کشور مطابق حکم ماده (۱۱۰) قانون اساسی نزد رییس جمهور مسئول و مکلف به ارائه گزارش است.

مورد تحقیق و تفتیش قرار دادن ستره محکمه توسط مجالس شورای ملی با اصل صلاحیت و مسئولیت مندرج ماده (۱۱۰) قانون اساسی مطابقت پیدا نمی‌کند.

۳. من حیث پرنسپب و به صورت کل باید گفت که ارگان‌های پیش‌بینی شده در قانون اساسی که تنها نزد رییس جمهور مسئول و مکلف به ارائه گزارش‌اند در حدود صلاحیت‌ها و مسئولیت‌های خود تنها نزد رییس جمهور جواب‌ده می‌باشند. حفظ و رعایت حدود صلاحیت‌های ارگان‌های دولت جمهوری افغانستان، به تأسی از تفکیک نسبی قوا متکی به قانون اساسی به نفع

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی / ۴۱

دموکراسی و عدالت بوده، قانونیت اجراءات و اعمال صلاحیت و نظم حقوقی را در حیات جامعه و دولت تبارز می‌دهد.

از آنجایی که قسمت دوم ماده دوم قانون اساسی جمهوری افغانستان حکم می‌کند که: «در جمهوری افغانستان هیچ قانونی نمی‌تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام و دیگر ارزش‌های مندرج این قانون اساسی باشد» و همچنین ماده یکصد و سی و نهم قانون اساسی حکم می‌کند که: «قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی‌ترین اعتبار حقوقی بوده، قوانین و سایر اسناد تقنینی مطابق به آن وضع می‌گردد»، شورای قانون اساسی با ابراز نظر مشخص درباره عدم مطابقت احکام مواد (۴۸، ۴۲، ۲۳ و ۷۰) قانون شورای ملی با احکام و ارزش‌های مندرج قانون اساسی اعاده قانون متذکره را به مرجع آن به منظور رفع تناقضات و تأمین مطابقت متن آن با قانون اساسی بدین وسیله نظر می‌دهد:

۱. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره (۲) ماده یکصد و بیست و چهارم قانون اساسی به رییس جمهور ارائه می‌گردد.

۲. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فیصله شماره (۱۲۳) مورخ ۲۲ سرطان ۱۳۶۷ شورای وزیران^۱

شورای وزیران جمهوری افغانستان درباره تمدید مدت جرائم مالیاتی زمین مراتب آتی را تصویب نموده است:

شورای وزیران تحت فیصله شماره (۱۲۳) در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۲ با ملاحظه پیشنهاد شماره (۲۹) مورخ ۱۳۶۷/۴/۱۲ وزارت مالیه درباره عفو جرائم مالیه زمین از سال ۱۳۶۰ تا اخیر ۱۳۶۶ مراتب آتی را تصویب نمود:

۱. تمدید مدت تأدیه جرائم مالیاتی زمین از مدرک سال‌های ۱۳۶۰-۱۳۶۴ که طبق فرمان شماره (۲۰۲) مورخ ۱۳۶۴/۱۲/۳۰ معاف گردیده بود، مشروط بر این که اصل مالیه زمین الی اخیر سال ۱۳۶۶ پرداخته شود، برای دو سال منظور است. بدین معنی که مالکین زمین از معافیت جرائم مالیاتی سال‌های ۱۳۶۰ الی ۱۳۶۴ مستفید می‌گردند، مشروط بر این که اصل مالیه الی اخیر سال ۱۳۶۸ تأدیه نماید.

۲. جرائم مالیاتی مالکین زمین از ناحیه مالیه سال ۱۳۶۵ و سال ۱۳۶۶ معاف گردد، مشروط بر این که اصل مالیه زمین الی اخیر سال ۱۳۶۸ توسط مالکین زمین تأدیه گردد.

۳. مراتب این تصویب متکی به ماده (۳۰) قانون تحصیل باقیات جهت منظوری به مقام محترم ریاست جمهوری ارائه گردد.

خواهشمند است مقام ریاست جمهوری تصویب شورای وزیران را منظور فرمایند.

شورای قانون اساسی تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی مطابق به حکم فقره (۱) ماده (۱۲۴) قانون اساسی فیصله متذکره را از نگاه مطابقت آن با قانون اساسی، مورد بررسی قرار داده و در جلسه فوق‌العاده

۱. جریده رسمی، شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۱۶.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/۴۳

مورخ ۱۳۶۷/۵ به اتفاق آراء چنین ابراز نظر نمود:

۱. با در نظر داشت وظایف و صلاحیت‌های شورای وزیران مندرج در ماده (۱۰۳) قانون اساسی، فیصله شورای وزیران درباره «عفو جرائم مالیه زمین»، خارج از حوزه صلاحیت شورای وزیران و مغایر قانون اساسی جمهوری افغانستان است.

۲. شورای وزیران فیصله (مصوبه) متذکره را جهت منظوری رییس جمهوری افغانستان تقدیم نموده، در حالی که با در نظر داشت صلاحیت‌های رییس جمهور مندرج ماده (۷۵) قانون اساسی، منظوری فیصله‌ها (تصاویب) شورای وزیران از جمله صلاحیت‌های رییس جمهور دانسته نشده، بناءً فیصله متذکره قابل رجعت به شورای وزیران دانسته می‌شود.

۱. رییس جمهور صلاحیت دارد با رعایت حکم فقره ۱۶ ماده (۷۵) قانون اساسی، مستقیماً و یا به اثر پیشنهاد مرجع مربوط درباره «معاف ساختن جرائم مالیه زمین» فرمان صادر نماید.

۲. نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم فقره ۲ ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.

۳. نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم ماده ۱۶ قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره طرح تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار مصوبه مورخ ۲۲/۴/۱۳۶۷ شورای وزیران^۱

طرح تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار جمهوری افغانستان که در جلسه ۲۲ سرطان ۱۳۶۷ شورای وزیران به تصویب رسیده است به شرح زیر است:

«تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار جمهوری افغانستان»

ماده (۱۶۰) قانون کار جمهوری افغانستان ذیلاً تعدیل گردد:

ماده (۱۶۰) کارکن مرد بعد تکمیل سن شصت سالگی متقاعد می‌گردد. زن بعد از تکمیل سن (۵۵) سالگی متقاعد می‌گردد. در صورت ضرورت اداره به موافقت کارکنی که توان کار را داشته باشد، دوره کار کارکن تا ده سال دیگر تمدید می‌گردد، تمدید دوره کار حاوی تمام حقوق و وجایب کارکن است.

(۲) در مورد سن تقاعد و تمدید دوره کار اعضای کدرهای علمی ادارات دولتی و ارگان‌های علمی تحقیقاتی احکام اسناد تقنینی خاص آن‌ها رعایت گردد.

(۳) سن تقاعد کارکن در برابر هر پنج سال کار ثقیل، یک سال کمتر و در برابر هر پنج سال اشتغال در کارهای زیرزمینی یا کار با شرایط مضر صحت، دو سال کمتر از میعاد مندرج فقره (۱) این ماده محاسبه می‌شود.

ماده دوم: این تعدیل از تاریخ اول حمل ۱۳۶۷ نافذ می‌گردد.

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی طرح تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار را مطابق حکم فقره (۱) ماده (۱۲۴) قانون اساسی، با رعایت حکم ماده (۱۰۴) آن مورد بررسی قرار داده و در جلسه فوق‌العاده تاریخ ۲۰/۵/۱۳۶۷ به اتفاق آراء چنین ابراز نظر نمود:

۱. طوری که ملاحظه گردید، ماده (دوم) طرح تعدیل مشعر است که: «این تعدیل از تاریخ اول حمل ۱۳۶۷ نافذ می‌گردد.» از آن جایی که این تعدیل در

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۴۵

هنگام تعطیل شورای ملی به شکل فرمان تقنینی وضع گردیده، با صراحت ماده (۱۰۴) قانون اساسی که حکم می‌کند: «... فرامین تقنینی بعد از توشیح رییس جمهور نافذ شمرده می‌شود...» مغایرت دارد.

ماده (۱۰۴) قانون اساسی چنین حکم می‌کند: «در هنگام تعطیلی شورای ملی و یا انحلال ولسی جرگه، شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل می‌تواند در مورد مسائل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسائل مربوط بودجه و امور مالی فرامین تقنینی وضع نماید.» طوری که از طرح تصویب شورای وزیران درباره تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار، دایر بر تنظیم مجدد سن تقاعد کارکنان برمی‌آید، ضرورت تعدیل چهار ماه قبل (اول حمل ۱۳۶۷) محسوس شده و در این مقطع زمانی عاجل بودن آن، موجه به نظر نمی‌رسد.

عدم استفاده به موقع از امکانات قانون‌گذاری شورای انقلابی و شورای ملی جمهوری افغانستان که فعال بودند، اکنون وضع فرمان تقنینی با داشتن اثر رجعی اصل (ضرورت عاجل) را که شرط اساسی وضع فرمان تقنینی از طرف شورای وزیران به شمار می‌رود، منتفی می‌سازد و این عمل با نص و روح حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی مغایرت پیدا می‌کند. بناءً تصویب متذکره از طرف رییس جمهور، قابل توشیح نبوده به شورای وزیران رجعت داده شود.

۱. نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.

۲. نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج. ۱.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار و مصوبه مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۲ شورای وزیران جمهوری افغانستان^۱

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره طرح تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار و مصوبه مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۲ شما چنین ابراز نظر نموده‌اند:

طوری که ملاحظه گردید، ماده دوم طرح تعدیل مشعر است که: «این تعدیل از تاریخ اول حمل ۱۳۶۷ نافذ می‌گردد.»

از آنجایی که این تعدیل در هنگام تعطیل شورای ملی به شکل فرمان تقنینی وضع گردیده با صراحت ماده (۱۰۴) قانون اساسی که حکم می‌کند؛
(فرامین تقنینی بعد از توشیح رییس جمهور نافذ شمرده می‌شود. .. مغایرت دارد.

همچنان ماده (۱۰۴) قانون اساسی چنین حکم می‌کند:
(در هنگام تعطیل شورای ملی و یا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل می‌تواند در مورد مسائل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسائل مربوط بودجه و امور مالی فرامین تقنینی وضع نماید..)

طوری که از طرح تصویب شورای وزیران درباره تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار دایر بر تنظیم مجدد سن تقاعد کارکنان برمی‌آید ضرورت تعدیل چهار ماه قبل (اول حمل ۱۳۶۷) محسوس شده و در این مقطع زمان عاجل بودن موجه به نظر نمی‌رسد.

عدم استفاده به موقع از امکانات قانون‌گذاری شورای انقلابی و شورای ملی جمهوری افغانستان که فعال بودند، اکنون وضع فرمان تقنینی با داشتن اثر رجعی

---

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲ مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۲۱. به نظر می‌رسد که این متن تکرار نظریه قبلی شورای قانون اساسی درباره تعدیل ماده ۱۶۰ قانون کار است؛ اما از لحاظ درج نام عبدالرحیم هاتف، معاون رییس جمهور در ذیل آن، چنین استنباط می‌شود: این متن مکتوب ارسالی معاون رییس جمهور به شورای وزیران است که مطابق قسمت آخر نظریه شورای قانونی اساسی صادر شده است که می‌گوید: بنای تصویب متذکره از طرف رییس جمهور قابل توشیح نبوده، به شورای وزیران رجعت داده شود.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۴۷

اصل «ضرورت عاجل» را که شرط اساسی وضع فرمان تقنینی از طرف شورای وزیران به شمار می‌رود منتفی می‌سازد و این عمل با نص و روح حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی مغایرت پیدا می‌کند. بناءً تصویب متذکره از طرف رییس جمهور قابل توشیح نبوده، به شورای وزیران رجعت داده شود.

نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.

۲- نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جریده رسمی نشر گردد.

عبدالرحیم هاتف

معاون رییس جمهور

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شورای وزیران مبنی بر لغو مصوبه شماره (۴) مورخ ۱۳۶۷/۳/۶ شورای انقلابی جمهوری افغانستان^۱

شورای وزیران جمهوری افغانستان در مورد لغو مصوبه شماره (۴) مورخ ۱۳۶۷/۳/۶ شورای انقلابی جمهوری افغانستان پیرامون تعدیلات در قانون گمرکات تحت ۳ ماده فرمان تقنینی وضع نموده، طرح فرمان ضم مکتوب شماره (۱۲۲۲) مورخ ۱۳۶۷/۶/۳ اداره حقوقی دفتر ریاست جمهوری افغانستان غرض بررسی مطابقت آن با قانون اساسی و ابراز نظر به تاریخ چهارم سنبله ۱۳۵۷ به شورای قانون اساسی مواصلت نمود.

شورای قانون اساسی مطابق حکم فقره (۱) ماده (۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۶/۷ تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان دایر گردید، طرح را مورد بررسی قرار داده، چنین ابراز نظر نمود:

۱. شورای وزیران متکی به حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی می تواند در هنگام تعطیل شورای ملی در مورد مسائل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسائل مربوط بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید. از آنجا که اجلاس عادی شورای ملی جمهوری افغانستان، مطابق حکم ماده (۸۵) قانون اساسی به تاریخ ششم برج سنبله ۱۳۶۷ توسط رییس جمهور افتتاح گردیده است، وضع و توشیح فرمان تقنینی طی مدت اجلاس مغایر حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی است. بنا بر آن، شورای قانون اساسی ابراز نظر می نماید که طرح متذکره به شورای وزیران جمهوری افغانستان اعاده گردد تا در صورت لزوم دید، متن را بعد از تجدید نظر به شورای ملی جمهوری افغانستان غرض طی مراحل قانون گذاری ارجاع بدارند.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۴۹

۲. نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم فقره (۲) ماده ۱۲۴ قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.

۳. نظر شورای قانون اساسی مطابق ماده «شانزدهم» قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون معاشات مقامات عالی دولتی^۱

مصوبه شماره (اول) مورخ ۲۲ سنبله ۱۳۶۷ ولسی جرگه جمهوری افغانستان در مورد طرح قانون معاشات مقامات عالی دولتی به تأیید از تصویب مجلس سنی افغانستان، غرض توشیح به مقام ریاست جمهوری افغانستان ارائه و از آن مقام طی مکتوب شماره (۱۵۵۰) مورخ ۲۹ سنبله ۱۳۶۷ اداره حقوقی دفتر ریاست جمهوری به تأسی از حکم فقره (۱) ماده (۱۲۴) قانون اساسی جمهوری افغانستان غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه مورخ ۳۱ سنبله ۱۳۶۷ شورای قانون اساسی که تحت ریاست قانونپوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آراء چنین ابراز نظر به عمل آمد:

۱. احکام قانون معاشات مقامات عالی دولتی که در پنج ماده به تصویب مجالس سنا و ولسی جرگه رسیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانونپوه عبدالوهاب صافی

رئیس شورای قانون اساسی ج. ۱.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۵۱

تصمیم شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره اشتراک عضو شورا در جلسه کمیسیون مختلط شورای ملی جمهوری افغانستان

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان به ارتباط پیشنهاد شماره (۱۷۱) مورخ ۱۳۶۷/۷/۶ کمیسیون مختلط شورای ملی مبنی بر اشتراک یک عضو این شورا در کمیسیون متذکره به تاریخ ۷ میزان ۱۳۶۷ تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی جلسه فوق‌العاده دایر نموده و به اتفاق آراء چنین تصمیم اتخاذ نمود:

مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی و معاهدات بین‌المللی با قانون اساسی، بررسی و ابراز نظر در مورد آن از صلاحیت‌های مختصه شورای قانون اساسی است. خطوط اساسی وظایف و صلاحیت این شورا در فصل (دهم) قانون اساسی تسجیل گردیده و با در نظر داشت این صلاحیت‌ها و رعایت احکام قانون، شورای قانون اساسی در رابطه چهار ماده قانون شورای ملی و از جمله ماده هفتم آن، نظر خود را قبلاً در جلسه مورخ ۲۷ سرطان ۱۳۶۷ به اتفاق آراء ابراز نمود و به اساس آن، قانون شورای ملی مطابق به حکم ماده (۹۶) قانون اساسی از طرف مقام ریاست جمهوری به شورای ملی مسترد گردیده است.

ماده (۱۲۶) قانون اساسی چنین حکم می‌کند: «شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسئول و مکلف به ارائه گزارش است.»

بناءً متکی به حکم ماده فوق قانون اساسی، شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسئول و مکلف به ارائه گزارش است و جز به مقام ریاست جمهور افغانستان به مقام دیگری نمی‌تواند، توضیحات یا گزارش ارائه نماید. لہذا از اشتراک عضو شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جلسه کمیسیون مختلط شورای ملی جمهوری افغانستان، احتراماً معذرت خواسته می‌شود.

۱. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره ۲ ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.

۵۲/ مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

۲. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی، در جریده رسمی نشر گردد.
۳. کاپی این نظر به پاسخ کمیسیون مختلط شورای ملی ارائه گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۵۳

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده (۱۲) قانون استملاک زمین^۱

تعدیل ماده (۱۲) قانون استملاک زمین که طرح آن در مجلسین شورای ملی تصویب گردیده و غرض توشیح به مقام ریاست جمهوری افغانستان ارائه شده بود، تحت مکتوب شماره (۳۵۳۸-۲) مورخ ۱۳۶۷/۷/۲۱ اداره امور حقوقی دستگاه ریاست جمهوری، غرض بررسی آن از نگاه مطابقت با قانون اساسی به شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان احاله گردیده است، شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، مطابق به حکم فقره اول ماده (۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی طی جلسه تاریخ ۲۵ میزان ۱۳۶۷ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر گردید، به اتفاق آراء حاضر چنین ابراز نظر نمود:

۱. تعدیل ماده (۱۲) قانون استملاک زمین که در ده ماده به تصویب مجالس سنا و ولسی جرگه رسیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

---

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۲۸.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار جمهوری افغانستان^۱

مصوبه مجلس سنا و ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان در مورد طرح تعدیل ماده (۱۶۰) قانون کار جمهوری افغانستان، دو ماده ضم مکتوب شماره (۲۳۴۲) مورخ ۲۵ میزان ۱۳۶۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر این شورا واصل و به تاسی از حکم فقره ماده ۱۲۴ قانون اساسی در جلسه مورخ ۲ عقرب ۱۳۶۷ شورای قانون اساسی که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مصوبه متذکره مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آراء اعضای حاضر چنین ابراز نظر به عمل آمد:

۱. احکام ماده (۱۶۰) قانون کار جمهوری افغانستان در دو ماده که به تصویب مجالس سنا و ولسی جرگه رسیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.
۲. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج. ۱

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۵۵

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ضمیمه شماره (۱) قانون معاشات مقامات عالی دولتی جمهوری افغانستان^۱

مصوبه شورای ملی جمهوری افغانستان درباره ضمیمه شماره (۱) قانون معاشات مقامات عالی دولتی در ظرف سه ماده، ضم مکتوب شماره (۲۳۸۰) مورخ ۱۳۶۷/۷/۲۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری متکی به حکم فقره (۱) ماده (۱۲۴) قانون اساسی غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه مورخ ۲ عقرب ۱۳۶۷ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آراء اعضای حاضر چنین ابراز نظر به عمل آمد:

۱. احکام ضمیمه شماره (۱) قانون معاشات مقامات عالی دولتی که در سه ماده به تصویب مجالس سنا و ولسی جرگه جمهوری افغانستان رسیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره دو (۲) ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق به احکام ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان مبنی بر مطالبات شورای سراسری زنان در رابطه به احکام مربوط به طلاق مندرج قانون مدنی در مغایرت با احکام قانون اساسی^۱

شعبه حقوقی شورای سراسری زنان جمهوری افغانستان، طی یادداشت شماره (۴۸۷۷) مورخ ۲۲ سنبله ۱۳۶۷ خود عنوان شورای قانون اساسی یک عده احکام مربوط به فصل طلاق قانون مدنی را با احکام و ارزش‌های قانون اساسی در مغایرت دانسته و با اشاره به متن ماده (۳۸) قانون اساسی، در ارتباط به تساوی حقوق زن و مرد، در برابر قانون مطالبی را نگاشته‌اند.

شورای قانون اساسی در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۸/۹ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی دایر گردید، به اتفاق آراء نظر ذیل را ابراز نمود:

۱. طلاق یکی از موارد انحلال عقد ازدواج بوده که به حکم فقره (۲) ماده (۱۳۵) قانون مدنی که چنین مشعر است: «طلاق از جانب زوج یا محکمه با صلاحیت به درخواست زوجه مطابق به احکام قانون صادر می‌گردد»، تنظیم گردیده است.

همچنان سایر موارد، انحلال عقد ازدواج که مسائل فسخ و انواع تفریق را در برمی‌گیرد، در مواد ۱۳۲ الی ۱۳۴ و ۱۷۶ الی ۱۹۷ قانون مدنی، احکام واضح و روشن دارد. چنانچه حالاتی که موجب فسخ عقد ازدواج شناخته شده و این که در کدام موارد فسخ به رضایت زوجین و به کدام حال به حکم قطعی محکمه با صلاحیت صورت می‌گیرد، در مواد مربوط به فسخ تنظیم شده و هکذا در مواد مربوط به احکام تفریق حقوق زن در مورد خواست انحلال عقد ازدواج پیش‌بینی گردیده که با تحقق حالات و اسباب قانونی، زن حق و صلاحیت دارد از محکمه تقاضای تفریق نماید و مواردی هم در قانون مدنی وجود دارد که اجرای طلاق به

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۳۱.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۵۷/

زن اختصاص پیدا کند و آن را در هنگام عقد ازدواج شرط گذارد که این مطالب در مواد ۸۸-۱۴۲-۱۴۳ قانون مدنی به صراحت تسجیل گردیده است.

در تنظیم احکام طلاق، فسخ و تفریق در قانون مدنی جمهوری افغانستان، اصل تساوی زن و مرد در برابر قانون رعایت گردیده و چون احکام طلاق به اتکا به اساسات شریعت اسلام در قانون مدنی تسجیل و نافذ گردیده و پاراگراف اخیر ماده دوم قانون اساسی چنین حکم می‌کند: «در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی‌تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام و دیگر ارزش‌های مندرج این قانون اساسی باشد»؛ لہذا احکام طلاق و تفریق مندرج قانون مدنی در مطابقت کامل با احکام و ارزش‌های قانون اساسی کشور قرار دارد.

۲. این نظر مطابق به حکم فقره (۲) ماده ۱۲۳ قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.

۳. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ازدیاد مواد کوپونی کارمندان دولت، سازمان‌های اجتماعی، اقتصادی، متقاعدین، معلولین و بازماندگان شهدای راه انقلاب^۱

مصوبه شماره (۸) مورخ ۲۶ عقرب ۱۳۶۷ مجلس سنای شورای ملی جمهوری افغانستان که به تائید مصوبه به تاریخ ۱۷ عقرب ۱۳۶۷ ولسی جرگه جمهوری افغانستان در مورد ازدیاد مواد کوپونی کارمندان دولت سازمان‌های اجتماعی، اقتصادی، متقاعدین، معلولین و بازماندگان شهدای راه انقلاب، ضم مکتوب شماره (۲۶۹۲) مورخ اول قوس ۱۳۶۷ اداره امور شوراها ریاست جمهوری، غرض ابراز نظر به این شورا واصل گردیده بود، در جلسه مورخ ۲ قوس ۱۳۶۷ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آراء اعضای حاضر شورای قانون اساسی چنین ابراز نظر به عمل آمد:

۱. مصوبه مجلسین سنا و ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان که درباره ازدیاد مواد کوپونی کارمندان دولت، سازمان‌های اجتماعی، اقتصادی، متقاعدین معلولین و بازماندگان شهدای راه انقلاب، در پنج ماده و یک تبصره صادر گردیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان طبق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۵۹/

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون سپاهیان انقلاب^۱

طرح قانون سپاهیان انقلاب که به تصویب مجلسین ولسی جرگه و سنای جمهوری افغانستان رسیده، انضمام مکتوب شماره (۲۷۴۰) مورخ ۱۳۶۷/۹/۵ اداره اموری حقوقی دفتر ریاست جمهوری، غرض ابراز نظر به این شورا واصل و متکی به هدایت فقره (۱) ماده (۱۲۳) قانون اساسی و ماده (۹) قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۹ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان تشکیل گردید، مورد بررسی قرار گرفته و نظر آتی ابراز گردید:

۱. قانون سپاهیان انقلاب که در ۵ فصل و ۳۲ ماده به تصویب مجلس ولسی جرگه و سنای شورای ملی جمهوری افغانستان رسیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان طبق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون گروه‌های دفاع خودی^۱

طرح قانون گروه‌های دفاع خودی که به تصویب مجلسین سنا و ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان رسیده، ضم مکتوب شماره (۲۷۴۹) مورخ ۱۳۶۷/۹/۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و متکی به هدایت فقره (۱) ماده (۱۲۳) قانون اساسی و ماده (۹) قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۹ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی ج.ا تشکیل گردید، مورد بررسی قرار گرفته و نظر آتی ابراز گردید:

۱. قانون گروه‌های دفاع خودی که در شش فصل و ۲۸ ماده به تصویب مجلسین سنا و ولسی جرگه جمهوری افغانستان رسیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم فقره (۲) ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی

رئیس شورای قانون اساسی ج.ا

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی / ۶۱

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل فقره ۱ و ۲ ماده ۹۱ قانون مکلفیت عسکری^۱

طرح تعدیل فقره ۱ و ۲ ماده ۹۱ قانون مکلفیت عمومی عسکری که به تصویب هیئت مختلط مجلسین شورای ملی جمهوری افغانستان رسیده، انضمام مکتوب شماره (۲۷۴۸) مورخ ۱۳۶۷/۹/۵ اداره امور حقوقی دفتری ریاست جمهوری غرض ابرار نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۱۰ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان تشکیل گردید مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آراء اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. تعدیل فقره ۱ و ۲ ماده ۹۱ قانون مکلفیت عمومی عسکری که به تصویب هیئت مختلط مجلسین شورای ملی جمهوری افغانستان رسیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم فقره ۲ ماده ۱۲۳ قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی بر طبق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۳۶.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون بیرق و نشان جمهوری افغانستان^۱

طرح قانون بیرق و نشان جمهوری افغانستان که توسط مجلسین سنا و ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان به تصویب رسیده انضمام مکتوب شماره (۲۷۳۲) مورخ ۱۳۶۷/۹/۳ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۱۰ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، متکی به حکم ماده (۱۲۳) قانون اساسی و ماده (۹) قانون شورای قانون اساسی مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آرای اعضای حاضر نظر ذیل صادر گردید:

۱. قانون بیرق و نشان دولتی جمهوری افغانستان که به داخل هفت فصل و سی و هشت ماده به تصویب مجلسین شورای ملی جمهوری افغانستان رسیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.

صرف یکی از ارگان‌های دولتی که در فصل دهم قانون اساسی تسجیل گردیده و حق برافراشتن بیرق دولتی جمهوری افغانستان را در مقر خود دارد، در ماده بیست و سوم فصل چهارم تذکر داده نشده و ایجاب می‌نماید که حق برافراشتن بیرق دولتی جمهوری افغانستان برای شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، در ماده مذکور به حیث ضمیمه تصویب گردد.

۱- نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم فقره (۲) ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.

۲. نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج. ۱

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۶۳/

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ضمیمه شماره دوم قانون تیلفون^۱

تعدیل ضمیمه شماره دوم قانون تیلفون منتشره شماره (۵۵۹) مورخ ۱۵ جوزا ۱۳۶۳ جریده رسمی توسط مجلسین سنا و ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان تصویب و طی مکتوب شماره (۲۷۳۳) مورخ ۱۳۶۷/۹/۳ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۱۰ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، تشکیل شد، متکی به حکم ماده (۱۲۳) قانون اساسی و ماده (۹) قانون شورای قانون اساسی مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آرای اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. تعدیل ضمیمه شماره دوم قانون تیلفون که در دو ماده توسط مجلسین سنا و ولسی جرگه شورای ملی جمهوری افغانستان به تصویب رسیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، متکی به حکم فقره (۲) ماده ده (۱۲۳) قانون اساسی به رییس جمهوری افغانستان ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان متکی به حکم ماده ۱۶ قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۳۸.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده ۱۴ قانون تنظیم سیر و فعالیت وسایط ترانسپورت زمینی^۱

تعدیل ماده (۱۴) قانون تنظیم سیر و فعالیت وسایط ترانسپورت زمینی که طی فرمان تقنینی شماره (۱۳) مورخ ۱۳۶۷/۹/۳ شورای وزیران جمهوری افغانستان وضع گردیده، انضمام مکتوب شماره (۲۷۵۰) مورخ ۱۳۶۷/۹/۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخی ۱۳۶۷/۹/۱۱ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مورد بررسی قرار گرفته و متکی به حکم ماده (۱۲۳) قانون اساسی و ماده (۹) قانون شورای قانون اساسی با اکثریت آرای اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. تعدیل ماده (۱۴) قانون تنظیم سیر وسایط ترانسپورت زمینی که متکی به حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی به داخل دو ماده طی فرمان تقنینی شورای وزیران وضع گردیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی مطابق به حکم فقره (۲) ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج. ۱

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۶۵

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره تعدیل ماده ۳۵ قانون ترافیک جاده^۱

تعدیل ماده (۳۵) قانون ترافیک جاده که طی فرمان تقنینی شماره (۱۲) مورخ ۱۳۶۷/۹/۳ شورای وزیران جمهوری افغانستان وضع گردیده، انضمام مکتوب شماره (۲۷۵۰) مورخ ۱۳۶۷/۹/۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۱۱ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مورد بررسی قرار گرفته و با اکثریت آرای اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. تعدیل ماده (۳۵) قانون ترافیک جاده در دو ماده طی فرمان تقنینی شورای وزیران جمهوری افغانستان وضع گردیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رئیس جمهوری افغانستان ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی مطابق حکم ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شورای وزیران جمهوری افغانستان^۱

شورای وزیران جمهوری افغانستان در این اواخر با استفاده از صلاحیت مندرج ماده یکصد و چهارم قانون اساسی جمهوری افغانستان در مورد برخی مسائل شامل صلاحیت شورای ملی جمهوری افغانستان فرامین تقنینی وضع و جهت توشیح به رییس جمهور افغانستان تقدیم می‌دارد که این فرامین مطابق به احکام مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی مورد بررسی شورای قانون اساسی قرار می‌گیرد. شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۵ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر گردید، موضوع فرامین تقنینی مطرح بحث قرار داده و به اتفاق آرای اعضای حاضر قرار ذیل ابراز نظر نمود:

۱. مطابق به احکام قانون اساسی تصویب، تعدیل و لغو قوانین اصولاً از جمله صلاحیت‌های شورای ملی به مثابه عالی‌ترین ارگان تقنینی جمهوری افغانستان است؛ ولی مطابق به حکم ماده (۱۰۴) قانون اساسی در هنگام تعطیل شورای ملی و یا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران «در صورت ضرورت عاجل» می‌تواند در مورد مسائل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسائل مربوط بودجه و امور مالی فرامین تقنینی وضع نماید. طوری که مصوبات شورای وزیران در مورد فرامین تقنینی مطالعه می‌گردد «دلایل موجه ضرورت عاجل» در آن ذکر نمی‌گردد و وضع فرامین تقنینی بدون «ضرورت عاجل» مغایر احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان است؛ بنابراین ایجاب می‌نماید تا در مصوبات شورای وزیران راجع به وضع فرامین تقنینی دلایل مبنی بر «ضرورت عاجل» نیز ارائه شود تا شورای قانون اساسی هنگام بررسی مطابقت فرامین تقنینی با قانون اساسی بتواند آن را مورد ارزیابی قرار دهد.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی / ۶۷

۲. این نظر مطابق حکم ماده (۱۲۳) قانون اساسی به رییس جمهور افغانستان ارائه گردد.

۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج. ۱

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره وضع فرمان تقنینی مبنی بر تعدیل قانون امور ذاتی خورد ضابطان مکتبی و ساتمنان قوای مسلح جمهوری افغانستان^۱

شورای وزیران جمهوری افغانستان قانون امور ذاتی خورد ضابطان مکتبی و ساتمنان قوای مسلح منتشره شماره (۶۵۹) مورخ ۳۰ دلو ۱۳۶۶ جریده رسمی را با وضع فرمان تقنینی تعدیل و متن تعدیل انضمام مکتوب شماره (۲۸۳۲) مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۲۰ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر گردید. مطابق به حکم مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی مورد بررسی قرار گرفته و نظر آتی ابراز گردید:

طوری که طرح تعدیل قانون امور ذاتی خورد ضابطان مکتبی و ساتمنان مسلح و فرمان تقنینی شماره (۱۵) مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۰ شورای وزیران مبنی بر وضع آن بررسی گردید. در آن دلایل «ضرورت عاجل» مندرج در ماده (۱۰۴) قانون اساسی تذکر داده نشده، چون در این رابطه قبلاً نظریه شماره (۲۳) مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۵ شورای قانون اساسی صادر و تذکر ضرورت عاجل منظور ارزیابی آن از لحاظ مطابقت با احکام قانون اساسی، لازم پنداشته شده، بناءً فرمان متذکره به خاطر رعایت نظر متذکره، ضرورت عاجل مبنی بر تعدیل قانون امور ذاتی خورد ضابطان مکتبی و ساتمنان به مرجعش اعاده گردد و در صورت عدم موجودیت و تعدیل ضرورت عاجل با رعایت حکم فقره (۴) ماده (۹۴) قانون اساسی جمهوری افغانستان اجراءت به عمل آید:

۱. این نظر مکتبی به حکم ماده (۱۳۴) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۲. این نظر طبق حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۶۹/

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره قانون طرز سپری نمودن دوره خدمت مکلفیت فارغان مؤسسات تحصیلی و تعلیمی طبی داخل و خارج کشور^۱

شورای وزیران جمهوری افغانستان طرح قانون طرز سپری نمودن دوره خدمت مکلفیت فارغان مؤسسات تحصیلی و تعلیمی طبی داخل و خارج کشور را با وضع فرمان تقنینی شماره (۱۶) مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۰ تنظیم به وسیله فرمان شماره (۳۳۸) مورخ ۲۹ حوت ۱۳۶۵ هیئت ریسه شورای انقلابی جمهوری افغانستان که در شماره (۶۳۷) مورخ ۱۴ جوزا ۱۳۶۶ جریده رسمی به نشر رسیده، ملغی دانسته و این طرح طی مکتوب شماره (۲۷۳۱) مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۱۳۶۷/۹/۲۰ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی دایر گردید، مطابق به حکم مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی مورد بررسی قرار گرفته و با اکثریت آراء نظر آتی ابراز گردید:

۱. در احکام فقرات (۱ الی ۴) ماده اول طرح قانون متذکره انجام اجرای کار در ارگان های طبی ولایات، لوی ولسوالی ها، ولسوالی ها و علاقه داری ها با دوره خدمت مکلفیت عمومی عسکری تعویض گردیده و ماده (۲) آن حکم می نماید: به آن فارغان که دوره کار معینه در ادارات مربوط به وزارت صحت عامه در ولایات را سپری نمایند از طرف ادارات دفاع ترخیص داده می شود. با در نظر داشت نص صریح ماده (۶۲) قانون اساسی که چنین حکمی دارد: «دفاع از وطن، استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور مکلفیت و افتخار اتباع جمهوری افغانستان است. شرایط خدمت در قوای مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.»

شورای قانون اساسی را نظر بر این است که احکام متذکره فرمان تقنینی با حکم

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۴۵.

۷۰/ مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

ماده فوق قانون اساسی مطابقت ندارد؛ زیرا کار در ارگان‌های طبی که مربوط قوای مسلح نباشد خدمت در قوای مسلح پنداشته نمی‌شود.

۲. احکام فرمان شماره (۳۳۸) مورخ ۱۹ حوت ۱۳۶۵ هیئت ریسه شورای انقلابی جمهوری افغانستان خاصاً ماده اول در رابطه به تعویض کار فارغان ۱۳۶۵-۱۳۶۹ مؤسسات تحصیلات عالی و متوسط طبی در ارگان‌های طبی ولایات، لوی ولسوالی‌ها، ولسوالی‌ها و علاقه‌داری‌ها نیز با حکم ماده (۶۳) قانون اساسی متناقض بوده و مطابق به حکم ماده (۱۴۷) قانون اساسی نافذ بوده نمی‌تواند و متکی به حکم ماده (۱۲) قانون شورای قانون اساسی الغای آن پیشنهاد می‌گردد.

۳. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.

۴. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۷۱/

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ادغام ولایت کاپیسا به ولایت پروان، ولایت کنرها به ولایت ننگرهار و ولایت پکتیکا به ولایت پکتیا^۱

ادغام ولایت کاپیسا به ولایت پروان، ولایت کنرها به ولایت ننگرهار و ولایت پکتیکا به ولایت پکتیا طی فرمان تقنینی شماره (۲۰) مورخ اول جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران منظور و طی مکتوب شماره (۳۰۸۵) مورخ ۲ جدی ۱۳۶۷ اداره امور شوراهاى دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۵ جدی ۱۳۶۷ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی دایر گردید، متکی به حکم ماده (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی فرمان متذکره مورد بررسی قرار گرفته و با اکثریت آرای اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. فرمان تقنینی شماره (۲۰) مورخ اول جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران پیرامون ادغام ولایات متذکره با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر متکی به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

---

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۴۷.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۱۷) مورخ ۱۷/۹/۱۳۶۷ شورای وزیران درباره تعدیل ماده (۱۲) قانون محصول وثایق و اسناد اداری دولتی^۱

ماده (۱۲) قانون محصول وثایق اسناد اداری دولتی منتشره شماره (۶۳۱) ۱۵ حمل ۱۳۶۷ جریده رسمی طی فرمان تقنینی شماره (۱۷) مورخ ۱۷/۹/۱۳۶۷ شورای وزیران جمهوری افغانستان تعدیل گردیده، فرمان متذکره با متن تعدیل جهت ابراز نظر طی مکتوب شماره (۲۹۲۵) مورخ ۲۴/۹/۱۳۶۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری به این شورا واصل و در جلسه تاریخی ۵/۱۰/۱۳۶۷ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر گردید، مطابق به حکم مواد ۱۲۳ و ۱۲۴ قانون اساسی مورد بررسی قرار گرفته و با اتفاق آرای اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. فرمان تقنینی شماره (۱۷) مورخ ۱۷ قوس ۱۳۶۷ شورای وزیران جمهوری افغانستان چون از یک طرف به امور مالی (محصول وثایق و اسناد اداره دولتی) رابطه می گیرد و وضع فرمان تقنینی در امور مالی و بودجه مشروعیت ندارد و از طرف دیگر با تعدیل ماده (۱۲) قانون محصول وثایق و اسناد اداره دولتی صلاحیت شورای وزیران به شورای ملی انتقال می یابد؛ هم اکنون شورای ملی در حال تعطیل است؛ پس شرط ضرورت عاجل نیز متحقق نمی گردد. بناءً وضع فرمان مذکور با احکام ماده (۱۰۴) قانون اساسی مطابقت ندارد.
۲. این نظر مطابق به حکم ماده ۱۲۳ قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۷۳/

نظر مشورتی شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره مکتوب شماره ۱۱۶ مورخ ۱۰ جدی ۱۳۶۷ محکمه عالی قوای مسلح^۱

محکمه عالی قوای مسلح جمهوری افغانستان ذریعه مکتوب شماره ۱۱۶ مورخ ۱۰/۱۰/۱۳۶۷ قرار ذیل از شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان استهدا نموده است:

فقره (۶) ماده ۷۵ قانون اساسی جمهوری افغانستان چنین حکم می‌نماید: منظور، تقرر، ترفیع و تقاعد قضات، کارمندان عالی رتبه و افسران قوای مسلح مطابق به احکام قانون از جمله صلاحیت‌های رییس جمهور افغانستان تذکر داده شده، اما قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان که با در نظر داشت روحیه قانون اساسی تصویب گردیده در ماده (۹۶) آن این‌طور خوانده می‌شود که: تثبیت رتبه افسری افسران محاکم قوای مسلح ج.ا. با در نظر داشت تشکیل پیش‌بینی شده از طرف رییس محکمه عالی قوای مسلح اعطا می‌گردد. ترفیع نوبتی افسران محاکم قوای مسلح با در نظر داشت شرایط پیش‌بینی شده در قانون امور ذاتی افسران قوای مسلح از طرف رییس قوای مسلح منظور می‌گردد. لطفاً در این زمینه ابراز نظر بفرمایید که اجرای ترفیع و تقاعد افسران محاکم قوای مسلح که در عین زمان قضات نیز می‌باشند، از جانب رییس محکمه عالی قوای مسلح در مطابقت با قانون اساسی قرار دارد یا خیر؟

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جلسه مورخ ۱۳/۱۰/۱۳۶۷ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر شد به اتفاق آراء به قرار ذیل نظر مشورتی ابراز نمود:

۱. فقره ششم ماده (۷۵) قانون اساسی منظوری، تقرر، ترفیع و تقاعد قضات کارمندان عالی رتبه و افسران قوای مسلح را به احکام قانون راجع ساخته است بنا بر آن احکام ماده (۹۶) قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم جمهوری

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۲۹.

۷۴/ مجموعه نظریات، مصوبات و قانون شورای قانون اساسی

افغانستان در رابطه به صلاحیت مقامات مندرج در ماده متذکره با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.

۲. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به

رئیس جمهور ارائه گردد و کاپی آن به محکمه عالی قوای مسلح گسیل گردد.

۳. این نظر مطابق به احکام ماده شانزدهم قانون شورای قانون اساسی در جریده

رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رئیس شورای قانون اساسی ج. ۱

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی / ۷۵

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۱۹) مورخ ۱۳۶۷/۹/۲۴ شورای وزیران ج.ا.

طرح ضمیمه نمره اول قانون نشان‌ها، مدال‌ها و القاب افتخاری جمهوری افغانستان به داخل (۴) ماده همراه با فرمان تقنینی شماره (۱۹) مورخ ۱۳۶۷/۹/۲۷ جهت توشیح به دفتر ریاست جمهوری فرستاده شده [است].

ریاست اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری موضوع را طی شماره (۳۱۱۴) ۱۳۶۷/۱۰/۵ به شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان غرض ابراز نظر راجع ساخت، شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان، مطابق به حکم فقره (۱) ماده (۱۲۴) قانون اساسی جمهوری افغانستان و ماده دهم قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی به تاریخ ۱۳۶۷/۱۰/۱۳ تشکیل جلسه داده و طرح ضمیمه نمره اول قانون نشان‌ها، مدال‌ها و القاب افتخاری جمهوری افغانستان را با فرمان تقنینی مورد بررسی قرار داده با اکثریت آراء چنین ابراز نظر نمود:

۱. فرمان تقنینی درباره طرح ضمیمه نمبر اول قانون نشان‌ها، مدال‌ها و القاب افتخاری جمهوری افغانستان به داخل چهار ماده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ایزاد، تعدیل
و تصحیح در قانون طرز تحصیل حقوق منتشره شماره (۱۱) مورخ
۱۳۶۶/۶/۱۵ جریده رسمی^۱

شورای ملی جمهوری افغانستان تحت عنوان ایزاد، تعدیل و تصحیح در قانون طرز تحصیل حقوق منتشره شماره (۱۱) مورخ ۱۵ سنبله ۱۳۶۶ جریده رسمی طی (۱۲) ماده مصوبه صادر و توأم مکتوب شماره (۱۳۴۷) مورخ ۷ جدی ۱۳۶۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۱۹/۱۰/۱۳۶۷ شورای قانون اساسی که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی تشکیل گردید مورد بررسی قرار گرفته و به اکثریت آراء نظر آتی ابراز گردید:

۱. مصوبه شورای ملی جمهوری افغانستان در رابطه به ایزاد، تصحیح و تعدیل در قانون طرز تحصیل منتشره شماره (۱۱) مورخ ۱۵ سنبله ۱۳۶۷ جریده رسمی، تحت ۱۲ ماده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج. ۱

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۷۷/

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۱) مورخ ۱۴ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا.

فرمان تقنینی شماره (۲۱) مورخ ۱۴ جدی ۱۳۶۷ شورای محترم وزیران درباره ارتقای علاقه‌داری تاله‌وبرفک ولایت بغلان به ولسوالی ضم مکتوب شماره (۲۳۷۴) ۱۹ جدی ۱۳۶۷ اداره امور شوراهاى دفتر ریاست جمهوری غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه تاریخ ۲۶ جدی ۱۳۶۷ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی دایر گردید، مطابق به حکم ماده (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی تحت بررسی قرار داده شد و با اکثریت آراء نظر آتی ابراز گردید:

۱. احکام فرمان تقنینی شماره (۲۱) مورخ ۱۴ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران درباره ارتقای علاقه‌داری تاله‌وبرفک ولایت بغلان به ولسوالی به احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم فقره (۲) ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی، در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۳) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا.

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان به تاریخ ۱۶ دلو ۱۳۶۷ تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل جلسه داده، فرمان تقنینی شماره (۲۳) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران را درباره تعدیل قانون جرائم عسکری به داخل دو ماده که تحت مکتوب شماره (۳۵۵۸) ۱۳۶۷/۱۱/۱۳ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری واصل آمده، مورد بررسی قرار داده و به اتفاق نظر اعضای حاضر نظر آتی را ابراز نمود:

۱. فرمان تقنینی شماره (۲۳) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا، درباره تعدیل مواد (۱۳-۱۴-۱۵ و ۱۶) قانون جرائم عسکری به داخل دو ماده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی ج.ا مطابق به حکم ماده ۱۲۴ قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی مطابق به حکم ماده ۱۶ شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی

رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۷۹/

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۵) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا.

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان به تاریخ ۶ دلو ۱۳۶۷ تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل جلسه داد، فرمان تقنینی شماره (۲۵) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا، درباره تعدیل مواد (۲۵ و ۲۷) قانون کشف و تحقیق جرائم و نظارت خارنوالی بر قانونیت تطبیق آن به داخل دو ماده متکی به حکم ماده ۱۲۳ و ۱۲۴ قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی مورد بررسی قرار داد و به اتفاق آراء، نظر آتی ابراز گردید:

۱. فرمان تقنینی شماره (۲۵) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا درباره تعدیل مواد (۲۵ و ۲۷) قانون کشف و تحقیق جرائم و نظارت خارنوالی بر قانونیت تطبیق آن با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی مطابق به حکم ماده ۱۲۴ قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

نظر شورای قانون اساسی پیرامون لغو و تعدیل در قانون مکلفیت عسکری منتشره جریده رسمی شماره (۶۴۴) مورخ ۳۱ اسد ۱۳۶۶

فرمان شماره (۲۷) مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۲۸ شورای وزیران درباره لغو و تعدیل در قانون مکلفیت عسکری ج.ا. منتشره شماره (۶۴۴) مورخ ۳۱ اسد ۱۳۶۶ که درباره لغو مواد ۷۳ و ۷۴ و تعدیل ماده (۷۵) قانون است، ضم مکتوب شماره (۳۵۴۹) مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری به این شورا واصل و در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۶ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر شده بود، مورد بررسی قرار داده شده و به اتفاق نظر اعضای حاضر نظر آتی ابراز شد:

۱. فرمان تقنینی شماره (۲۷) مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۲۸ شورای وزیران ج.ا. درباره لغو مواد ۷۳ و ۷۴ و تعدیل ماده (۷۵) قانون مکلفیت عمومی عسکری ج.ا. منتشره شماره (۶۴۴) مورخ ۳۱ اسد ۱۳۶۶ جریده رسمی با احکام قانون اساسی ج.ا. مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقرة (۱) ماده ۱۲۴ قانون اساسی ج.ا. و فقرة اول ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق حکم ماده ۱۶ قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر شود.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی / ۸۱

نظر شماره (۴۶) مورخ ۲۲/۱۲/۱۳۶۷ شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره ضمیمه شماره دوم قانون مکلفیت عمومی عسکری^۱

شورای قانون اساسی ج.ا. به تاریخ ۲۲ حوت ۱۳۶۷ تحت ریاست قانون‌وال محمداکرم عبقری، سرپرست ریاست شورای قانون اساسی تشکیل جلسه داده، ضمیمه شماره دوم قانون مکلفیت عمومی عسکری را که ضم مکتوب شماره (۴۱۳۸) مورخ ۱۳۶۷/۱۲/۱۷ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری جهت ابراز نظر واصل گردیده بود مطابق به احکام مواد (۱۲۳) و (۱۲۴) قانون اساسی و مواد (۹) و (۱۰) شورای قانون اساسی مورد بررسی قرار داده و به...^۲ آرای اعضای حاضر جلسه، نظر آتی را ابراز نمود:

۱. ضمیمه شماره دوم قانون مکلفیت عمومی عسکری درباره طرز سپری نمودن دوره خدمت مکلفیت و احتیاط رانندگان وسایط باربری ترانسپورتنی که بین ولایات کشور وظیفه انتقالات را انجام می‌دهند، به داخل چهار ماده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶)^۳ قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌وال محمداکرم عبقری
سرپرست شورای قانون اساسی

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۱۷.

۲. در متن جریده رسمی جای خالی وجود دارد. در هر صورت با عبارت «به اتفاق آراء» یا «به اکثریت آراء» می‌توان جای خالی را پر کرد.

۳. در متن جریده رسمی، ماده ۱۶ قانون شورای قانون اساسی به اشتباه، ماده ۱۹ درج شده است.

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۸) مورخ ۵ دلو ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا.

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی به تاریخ ۱۳۶۷/۱۱/۱۲ تشکیل جلسه داده فرمان تقنینی شماره (۲۸) مورخ ۵ دلو ۱۳۶۷ شورای وزیران را درباره قانون منع احتکار که به داخل (۱۷) ماده وضع گردیده و ضم مکتوب شماره (۳۶۹۶) مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۱۰ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری واصل آمده، مطابق به احکام مواد ۱۲۳ و ۱۲۴ قانون اساسی و مواد (۹ و ۱۰) قانون شورای قانون اساسی مورد بررسی قرار داده و به اتفاق آرای اعضای حاضر نظر آتی را ابراز نمود:

۱. فرمان تقنینی شماره (۲۸) مورخ ۵ دلو ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا. درباره قانون منع احتکار که به داخل (۱۷) ماده وضع گردیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۸۳

نظر شورای قانون اساسی پیرامون ایزاد و تعدیل در قانون مکلفیت عمومی
عسکری ج.ا. منتشره شماره ۶۴۴ مورخ ۳۱ اسد ۶۶ جریده رسمی^۱

فرمان شماره (۲۲) مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۲۸ شورای وزیران درباره ایزاد و تعدیل در
قانون مکلفیت عسکری ج.ا. منتشره شماره (۶۴۴) مورخ ۳۱ اسد ۱۳۶۶ که ضم
مکتوب شماره (۳۵۵۹) مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ اداره امور حقوقی ریاست جمهوری
به این شورا موصلت ورزیده بود در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۶ که تحت ریاست
قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی دایر شده بود، مورد
بررسی قرار گرفته و با اکثریت آرای اعضای حاضر، نظر آتی ابراز گردید:

۱. فرمان تقنینی شماره (۲۲) مورخ ۱۳۶۷/۱/۲۸ شورای وزیران درباره ایزاد و
تعدیل در قانون مکلفیت عمومی عسکری ج.ا. منتشره شماره (۶۴۴) مورخ

۱۳۶۶/۵/۳۱ جریده رسمی احکام قانون اساسی مطابقت دارد.

۲. نظر شورای قانون اساسی طبق حکم فقره (۱) ماده (۱۲۴) قانون اساسی ج.ا.
و فقره اول ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی به رئیس جمهوری تقدیم
گردد.

۳. این نظر مطابق ماده (۱۶) قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

---

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۱۶.

نظر شماره (۲) مورخ ۱۳۶۸/۱/۲۲ شورای قانون اساسی ج.ا در باره
مصوبه شماره (۲۰) مورخ ۱۳۶۸/۱/۱۵ شورای محترم وزیران مبنی
به قانون حقوق و امتیازات قوماندانان و سرگروپ‌های مخالف داخلی که
مشئوم مصالحه ملی می‌پیوندند^۱

شورای قانون اساسی ج.ا به تاریخ ۲۱ حمل ۱۳۶۸ تحت ریاست قانون‌وال
محمد اکرم عبقری، سرپرست شورای قانون اساسی تشکیل جلسه داده، طرح قانون
حقوق امتیازات قوماندانان و سرگروپ‌های مخالف داخلی که به مشئوم مصالحه
می‌پیوندند را که ضم مکتوب شماره (۱۹۰) مورخ ۱۳۶۸/۱/۲۱ اداره امور حقوقی
دفتر ریاست جمهوری جهت ابراز نظر واصل گردیده بود، مطابق به احکام مواد
(۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی و مواد (۹ و ۱۰) قانون شورای قانون اساسی، مورد
بررسی قرار داده و به اتفاق آرای اعضای حاضر جلسه نظر آتی ابراز نمود:
۱. طرح قانون حقوق امتیازات قوماندانان و سرگروپ‌های مخالف داخلی که
به مشئوم مصالحه می‌پیوندند، به داخل (۱۷) ماده به احکام قانون اساسی
جمهوری افغانستان مطابقت دارد.

۲. این نظر به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رییس جمهور ارائه گردد.

۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶)^۲ قانون شورای قانون اساسی در جریده
رسمی نشر گردد.

قانون‌وال محمد اکرم عبقری
سرپرست شورای قانون اساسی

۱. جریده رسمی شماره ۶۸۲، مورخ ۲۰ جدی ۱۳۶۷، ص ۱۷.

۲. در متن جریده رسمی ماده ۱۹.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی / ۸۵

نظر شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان درباره فرمان تقنینی شماره (۲۶) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا.

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان به تاریخ ۶ دلو ۱۳۶۷ تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل جلسه داد و مطابق به حکم مواد ۱۲۳ و ۱۲۴ قانون اساسی ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی، فرمان شماره (۲۶) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا را درباره تعدیل مواد ۴۰ و ۵۷ قانون شارنوالی ج.ا به داخل دو ماده مورد بررسی قرار داده و به اتفاق آرای اعضای حاضر، نظر آتی ابراز گردید:

۱. احکام فرمان تقنینی شماره (۲۶) مورخ ۲۸ جدی ۱۳۶۷ درباره تعدیل مواد (۴۰ و ۵۷) قانون شارنوالی ج.ا، طی دو ماده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. نظر شورای قانون اساسی مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. نظر شورای قانون اساسی متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا

نظر شماره (۱۲) مورخ ۱۳۶۸/۲/۲۷ شورای قانون اساسی ج.ا.د درباره
مصوبه شماره (۳۸) مورخ ۱۳۶۸/۲/۵ شورای وزیران ج.ا.مینی بر
تعدیل در آکادمی علوم ج.ا.

شورای وزیران ج.ا. بر اساس صلاحیت‌های تفویض شده در فرمان شماره (۱۴۸۹) مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ رییس جمهور در مورد اعلام حالت اضطرار تحت مصوبه شماره (۳۸) مورخ ۱۳۶۸/۲/۵ پاراگراف دوم ماده بیستم قانون آکادمی علوم ج.ا، را تعدیل و ذریعه مکتوب شماره (۱۱۹۰) مورخ ۱۳۶۸/۲/۱۳ غرض توشیح محترم رییس جمهور تقدیم داشته، اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری مصوبه متذکره را ضم مکتوب شماره (۴۷۴) مورخ ۱۳۶۸/۲/۲ غرض ابراز نظر به این شورا ارجاع نموده‌اند. شورای قانون اساسی در جلسه مورخ ۱۳۶۸/۲/۲۷ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر گردید، موضوع را مورد بررسی قرار داده و متکی به حکم مواد ۱۲۳ و ۱۲۴ قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی به...^۲ آرای اعضای حاضر جلسه نظر آتی را ابراز نمود:

۱. مصوبه شماره (۳۸) مورخ ۱۳۶۸/۲/۵ شورای وزیران که به داخل دو ماده قانون آکادمی علوم ج.ا، تعدیل وارد نموده با احکام قانون اساسی ج.ا، مطابقت دارد.

۲. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رییس جمهور ارائه گردد.

۳. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا.

۱. جریده رسمی شماره ۷۱۲، مورخ ۳۰ حوت ۱۳۶۸، ص ۷.

۲. این بخش در متن جریده رسمی خالی است؛ بنابراین عبارت «به اتفاق یا به اکثریت آراء» را می‌توان در جالی خالی قرار داد.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۸۷/

نظر شماره (۹) مورخ ۱۳۶۸/۲/۲ شورای قانون اساسی ج.ا، درباره
مصوبه شماره (۵۱۰) مورخ ۲۴ حوت ۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا.

شورای وزیران ج.ا، تحت مصوبه شماره (۵۱۰) مورخ ۲۴ حوت ۱۳۶۷ ایزاد در
ضمیمه شماره (۱) قانون مالیه جواز سیر عراده جات موتوری منتشره جریده رسمی
شماره (۶۷۶) مورخ ۲۹ میزان ۱۳۶۷ را در داخل دو ماده تصویب و انضمام
مکتوب شماره (۱۲۱-۳) مورخ ۳ ثور ۱۳۶۸ غرض توشیح به مقام ریاست
جمهوری تقدیم گردیده است. اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری مصوبه
متذکره و ایزاد در ضمیمه مذکور را ضم مکتوب شماره (۴۰۴) مورخ ۱۳/۱۲/۱۳۶۷
غرض ابراز نظر به این شورا ارجاع نموده‌اند. شورای قانون اساسی در جلسه مورخ
۱۳۶۸/۲/۲۰ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون
اساسی تشکیل گردیده متکی به حکم مواد ۱۲۳ و ۱۲۴ قانون اساسی و ماده (۱۰)
قانون شورای قانون اساسی، طرح متذکره را مورد بررسی قرار داده و به اکثریت آرای
اعضای شورای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. ایزاد فقره (۹) در ضمیمه شماره (۱) قانون مالیه جواز سیر عراده جات موتوری
که جواز سیر موترهای تکسی را دو هزار افغانی تصویب نموده و این تصویب
را از تاریخ توشیح ضمیمه نمبر (۱) نافذ دانسته با احکام قانون اساسی
مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رییس جمهور
ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده
رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج.ا

نظر شمار (۳) مورخ ۱۳۶۸/۱/۲۷ شورای قانون اساسی ج.ا، درباره مصوبه شماره (۵۱۱) مورخ ۱۳۶۷/۱۲/۲۴ شورای وزیران مبنی بر ضمیمه شماره (۲) قانون نشان‌ها، مدال‌ها و القاب افتخاری جمهوری افغانستان^۱

شورای قانون اساسی ج.ا به تاریخ ۲۷ حمل ۱۳۶۸ تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل جلسه داده مصوبه شماره (۵۱۱) مورخ ۱۳۶۷/۱۲/۲۴ شورای وزیران درباره ضمیمه شماره (۲) قانون نشان‌ها، مدال‌ها و القاب افتخاری جمهوری افغانستان که ضم مکتوب شماره (۲۴۴) مورخ ۱۳۶۸/۱۲/۲۴ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری، جهت ابراز نظر واصل گردیده بود مطابق به احکام مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی و مواد (۹ و ۱۰) قانون شورای قانون اساسی، مورد بررسی قرار داده و به اتفاق آرای اعضای حاضر جلسه نظر آتی ابراز نمود:

۱. مصوبه شماره (۵۱۱) مورخ ۱۳۶۷/۱۲/۲۴ شورای وزیران درباره ضمیمه شماره (۲) قانون نشان‌ها، مدال‌ها و القاب افتخاری جمهوری افغانستان با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابق است.
۲. این نظر متکی به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۹) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی

رئیس شورای قانون اساسی ج.ا

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی ۸۹/

نظر شماره (۱۱) مورخ ۱۳۶۸/۱۲/۲۷ شورای قانون اساسی ج.ا،
درباره مصوبه شماره (۳۹) مورخ ۱۳۶۸/۲/۵ شورای وزیران ج.ا مبنی بر
طرح قانون مرکز تحقیقات پوهنتون تحصیلات و تحقیقات علوم اسلامی^۱

شورای وزیران ج.ا، تحت مصوبه شماره (۳۹) ۱۳۶۸/۲/۵ خویش به اساس
صلاحیت‌های تفویض شده در فرمان شماره (۱۴۸۹) مورخ ۱۳۶۸/۱۱/۳۰ رییس
جمهور در مورد اعلام حالت اضطرار، قانون مرکز تحقیقات، پوهنتون تحصیلات
و تحقیقات علوم اسلامی را به داخل سه فصل و چهارده ماده به تصویب رسانیده و
جهت توشیح محترم رییس جمهور فرستاده است. اداره امور حقوقی دفتر ریاست
جمهوری مصوبه مذکور را ضم مکتوب شماره (۶۱۸-۲) مورخ ۱۳۶۸/۲/۲۰
خویش جهت ابراز نظر به این شورا ارجاع نموده‌اند، شورای قانون اساسی در
جلسه مورخ ۱۳۶۸/۲/۲۷ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس
شورای قانون اساسی دایر گردید موضوع را تحت بررسی قرار داده، متکی به حکم
مواد ۱۲۳ و ۱۲۴ قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی به اتفاق
آرای اعضای حاضر جلسه آتی را ابراز نمود:

۱. مصوبه شماره (۳۹) مورخ ۱۳۶۸/۲/۵ شورای وزیران ج.ا درباره قانون مرکز
تحقیقات، پوهنتون تحصیلات و تحقیقات علوم اسلامی به داخل سه فصل و
چهارده ماده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رییس جمهور
ارائه گردد.
۳. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده
رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج.ا

۱. جریده رسمی شماره ۷۱۲، مورخ ۳۰ حوت ۱۳۶۸، ص ۱۰.

در مورد مطابقت تعدیل ماده ۱۲ قانون محصول وثایق اسناد اداری دولتی با احکام قانون اساسی^۱

شورای وزیران جمهوری افغانستان تحت مصوبه شماره (۱۸۳) مورخ ۵ اسد ۱۳۶۸ با استفاده از صلاحیت تفویض شده در فرمان شماره (۱۴۸۹) مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ رییس جمهور در مورد اعلام حالت اضطرار ماده (۱۲) قانون محصول وثایق و اسناد اداری دولتی را در ظرف دو ماده تعدیل و مصوبه [را] با طرح تعدیل انضمام مکتوب شماره (۲۲۹۳) مورخ ۸ میزان ۱۳۶۸ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری غرض بررسی و ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه مورخ ۱۵ میزان ۱۳۶۸ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مطابق به احکام مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۱) قانون شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان مورد بررسی قرار گرفته و به اتفاق آرای اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. ماده (۱۲) قانون محصول وثایق اسناد اداری دولتی که به اساس مصوبه شماره (۱۸۳) مورخ ۵ اسد ۱۳۶۸ شورای وزیران تعدیل گردیده، متن مصوبه و تعدیل با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج. ۱

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۹۱

در مورد مطابقت تعرفه محصول دولتی در محاکم جمهوری افغانستان با احکام قانون اساسی^۱

شورای وزیران جمهوری افغانستان طی مصوبه شماره (۱۸۵) مورخ ۱۳۶۸/۵/۵ با استفاده از صلاحیت‌های تفویض شده در فرمان شماره (۱۴۸۹) مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ رییس جمهور درباره اعلام حالت اضطرار تعرفه محصول دولتی در محاکم جمهوری افغانستان را به داخل چهار ماده تصویب نموده است. اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری طی مکتوب شماره (۲۲۹۴) ۱۳۶۸/۷/۸ مصوبه متذکره با متن تعرفه را غرض ابراز نظر به این شورا احاله نموده است. شورای قانون اساسی ج. ۱ در جلسه مورخ ۱۳۶۸/۷/۱۶ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس قانون اساسی ج. ۱ تشکیل گردید، متکی به حکم مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی ماده (۱۱) قانون شورای قانون اساسی موضوع را مورد بررسی قرار داد، به اتفاق آراء نظر آتی را ابراز نمود:

۱. مصوبه شماره (۱۸۵) مورخ ۱۳۶۸/۵/۵ شورای وزیران ج. ۱ و تعرفه محصول دولتی در محاکم جمهوری افغانستان که در ظرف ۴ ماده به تصویب رسیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر به اساس ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج. ۱

در مورد تعدیل در قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان^۱

شورای وزیران ج.ا، بر اساس صلاحیت‌های تفویض شده در فرمان شماره (۱۴۸۹) مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ رییس جمهور افغانستان در مورد اعلام حالت اضطرار طی مصوبه شماره (۲۴۲) مورخ ۲۸ سنبله ۱۳۶۸ تحت پنج ماده تعدیلات در قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان، منتشره جریده رسمی شماره (۶۷۵) مورخ ۱۵ میزان ۱۳۶۷ را به تصویب رسانیده و طرح مصوبه و تعدیل تحت مکتوب شماره (۲۵۷۸) مورخ ۳۰ میزان ۱۳۶۸ اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری، غرض ابراز نظر به این شورا واصل و در جلسه مورخ ۱۳۶۸/۸/۲ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، به اساس حکم مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۱) قانون شورای قانون اساسی، مصوبه و طرح تعدیل مورد بررسی قرار گرفته و به...^۲ آراء اعضا حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. تعدیل در قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان که طی پنج ماده طی مصوبه شماره (۲۴۲) مورخ ۱۳۶۸/۶/۲۸ شورای وزیران ج.ا، به تصویب رسیده با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر متکی به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر بر طبق حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی

رییس شورای قانون اساسی ج.ا

۱. جریده رسمی شماره ۷۱۳، مورخ ۱۵ حمل ۱۳۶۹، ص ۲۱.

۲. در متن جریده رسمی در این بخش چیزی نگاشته نشده است؛ بنابراین عبارت «به اتفاق یا به اکثریت آراء» را می‌توان جایگزین کرد.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۹۳

نظر شماره ۴ مورخ ۱۳۶۸/۲/۵ شورای قانون اساسی ج.ا.د درباره
مصوبه شماره ۶ و ۵ مورخ ۱۳۶۷/۱۲/۲۴ شورای وزیران در مورد
طرح قانون بیمه^۱

شورای وزیران ج.ا.د، تحت مصوبه شماره (۶ و ۵) مورخ ۲۴ حوت ۱۳۶۷ قانون بیمه ج.ا.د به داخل هشت فصل و سی و شش ماده به تصویب رسانیده و غرض توشیح به مقام ریاست جمهوری افغانستان تقدیم گردیده است. اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری مصوبه متذکره را توأم مکتوب شماره (۳۳۱) مورخ ۱۳۶۸/۲/۳ غرض ابراز نظر به این شورا ارسال داشته و مطابق به حکم ماده (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی در جلسه مورخ ۵ ثور ۱۳۶۸ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رییس شورای قانون اساسی دایر گردید و مصوبه مذکور مورد بررسی قرار داده شده و به اتفاق اعضای حاضر نظر آتی ابراز گردید:

۱. مصوبه شماره (۶ و ۵) مورخ ۲۴ حوت ۱۳۶۷ شورای وزیران درباره تصویب قانون بیمه در ظرف هشت فصل و سی و شش ماده با احکام قانون اساسی ج.ا.د مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی ج.ا.د، به رییس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی
رییس شورای قانون اساسی ج.ا.د

نظر شماره ۱۵ مورخ ۲۳/۳/۱۳۶۸ شورای قانون اساسی درباره مصوبه
شماره ۴۹۸ مورخ ۱۷/۱۲/۱۳۶۷ شورای وزیران ج.ا.

شورای وزیران جمهوری افغانستان تحت مصوبه شماره (۴۹۸) مورخ ۱۷ حوت ۱۳۶۷ قانون سرمایه‌گذاری‌های خصوصی برای عمران و آباد ساختن زمین‌های بکر و بایر دولتی را به داخل چهار فصل و سی و یک ماده تصویب و ضم مکتوب شماره (۱۷۴۸-۳) مورخ ۷ جوزا ۱۳۶۸ غرض توشیح به مقام ریاست جمهوری تقدیم داشته، اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری طرح قانون و مصوبه متذکره را غرض بررسی و ابراز نظر ضم مکتوب شماره (۶۸۹) مورخ ۱۳/۳/۱۳۶۸ با این شورا احاله و در جلسه مورخ ۲۳/۳/۱۳۶۸ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل گردید. مطابق حکم مواد (۱۲۳) و (۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی طرح قانون مصوبه متذکره شورای وزیران را مورد بررسی قرار داده و با اتفاق آراء نظر آتی را ابراز نمود:

۱. قانون سرمایه‌گذاری‌های خصوصی برای عمران و آباد ساختن زمین‌های بکر و بایر دولتی که به داخل چهار فصل و سی و یک ماده به تصویب شورای وزیران رسیده با احکام قانون اساسی جمهوری افغانستان مطابقت دارد.
۲. این نظر مطابق حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رئیس جمهور تقدیم گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی غرض نشر در جریده رسمی ارسال گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

بخش دوم: مصوبات و نظریات شورای قانون اساسی/ ۹۵

نظر شماره ۲۸ مورخ ۱۳۶۸/۸/۱۰ شورای قانون اساسی در مورد قانون سازمان‌های اجتماعی جمهوری افغانستان^۱

شورای وزیران ج.ا. طى مصوبه شماره (۱۸۱) مورخ (۵) اسد ۱۳۶۸ قانون سازمان‌های اجتماعی را به داخل چهار فصل و بیست و پنج ماده تصویب و توأم مکتوب شماره (۴۹۲۸-۳) مورخ ۱۳۶۸/۸/۲ غرض توشیح به مقام ریاست جمهوری تقدیم داشته اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری، مصوبه متذکره و طرح قانون مصوبه را انضمام مکتوب شماره (۲۶۳۴) مورخ ۱۳۶۸/۸/۷ غرض ابراز نظر به این شورا فرستاده است و در جلسه مورخ ۱۳۶۸/۸/۱۰ که تحت ریاست قانون‌پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی تشکیل گردید، مستند به مواد (۱۲۳ و ۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۱) قانون شورای قانون اساسی مصوبه متذکره با طرح قانون مورد بررسی قرار داده شد و به اکثریت آرای اعضا نظر آتی ابراز گردید:

۱. مصوبه شماره (۱۸۱) مورخ ۱۳۶۸/۵/۵ شورای وزیران ج.ا. و طرح قانون سازمان‌های اجتماعی ج.ا. با احکام قانون اساسی ج.ا. مطابقت دارد.
۲. این نظر به اساس ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون‌پوه عبدالوهاب صافی
رئیس شورای قانون اساسی ج.ا.

شورای قانون اساسی در مورد تعدیل فقره (۲) ماده بیست دوم قانون کارمندان دولت^۱

مجلس سنای شورای ملی جمهوری افغانستان مصوبه شماره (۱۱) مورخ ۱۲ حمل ۱۳۶۹ را در مورد تعدیل فقره (۲) ماده (۲۲) قانون کارمندان دولت که از طرف مجلس عمومی به تصویب رسیده و تعدیل مذکور قبلاً از طرف ولسی جرگه در جلسه عمومی ۳۰ حوت ۶۸ تصویب گردیده بود، ضم مکتوب شماره (۱۵۶) مورخ ۲۸ حمل ۱۳۶۹ خود غرض توشیح به مقام ریاست جمهوری تقدیم نموده است.

اداره امور حقوقی دفتر ریاست جمهوری، مصوبه متذکره را با متن تعدیل غرض بررسی و ابراز نظر به این شورا ارائه داشته و در جلسه فوق العاده مورخ ۱۳۶۹/۲/۳ که تحت ریاست قانون پوه عبدالوهاب صافی، رئیس شورای قانون اساسی دایر گردید، اسناد متذکره را متکی به حکم ماده (۱۲۳-۱۲۴) قانون اساسی و ماده (۱۰) قانون شورای قانون اساسی مورد بررسی قرار دارد و به اتفاق آراء نظر آتی را ابراز نمود:

۱. تعدیل فقره دوم ماده بیست دوم قانون کارمندان دولت درباره مدت خدمت برای فوق رتبه از شش سال به چهار سال با احکام قانون اساسی مطابقت دارد.
۲. این نظر متکی به حکم ماده (۱۲۴) قانون اساسی به محترم رئیس جمهور ارائه گردد.
۳. این نظر متکی به حکم ماده (۱۶) قانون شورای قانون اساسی در جریده رسمی نشر گردد.

قانون پوه عبدالوهاب صافی

رئیس شورای قانون اساسی ج.۱